

Előfizetési árak:
 A kiadónknálban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 50 »
 Holnapon átveve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apacza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 1 kr.

NAGYVÁRAD, június 7.

Ezeréves ünnepünk koronája.

A koronázás évfordulója.

(Dr. V.) Holnap köszönt reánk milenniumi ünnepeink központja. A kifejtendő fény és pompa s vele együtt a lelkesedés és öröm tetőpontjára ér. Azontúl lesz még egy néhány kiváló mozzanata a mi jubileumi évünknek, de jelentőségre és fényre egy sem versenyezhet a holnapi ünnepélyvel.

Szerencsés gondolat volt s jellemző az ország népének loyális érzelmeire, hogy ezredéves ünnepeink koronáját a koronázás évfordulati napjának megülése képezi. Nemcsak a magyar nép dynasztikus voltának bizonyosága ez, hanem egyuttal nyílt vallomás arról a mélyen gyökerező meggyőződésről, hogy amint országunk szerencsés fennállását az első évezredben csak Szent István koronája tette lehetővé, úgy a jövőben is az képezi annak legfőbb biztosítékát. Az a kegyelet, amelylyel népünk apraja-nagyjaisiet a közszemlére kitett, oltárra helyezett korona elé járulni, legékebben szóló bizonyítéka és kifolyása e meggyőződésnek.

A holnapi világra szóló, örökké emlékeztető ünnepség fénypontját a törvényhozó testület két házának az új országházban, a szent korona jelenlétében tartandó együttes ülése és az a ritka fényű hódolati díszmenet képezi, amelyben országunk szent talizmánját, Szent István koronáját annak felkent viselője, az apostoli király magas színe elé viszik.

Megnyílik erre a nagy napra a mo-

dern magyar építészet legszebb remekének, az új országháznak mesés kincsel biró, Munkácsy festményével díszített pazar berendezésű tanácskozási terme. Megjelennek a magyar törvényhozók ezen a korona jelenlétében tartandó ülésen a királyi ház hercegei, mint a magyar főrendi ház tagjai és ezzel minden argumentumnál hangosabban dokumentálják a külföld előtt is Magyarország állami függetlenségét. Fáj a lelkünknek, de nem akarjuk zavarni az ünnepi lelkes hangulatot avval a panaszszal, hogy hiányozni fog erről a történelmi nevezetességi ülésről a törvényhozásnak legfőbb faktora. Tudunk lemondani. És megnyugszunk abban, hogy nem rajta mult, hanem tanácsadói gyámoltalanságán.

Ezen a gyűlésen leplezik le azt a márvány táblát, melyre a millennium megörökítéséről szóló törvény van vésvé, hogy örök időközön át emlékeztesse a magyar törvényhozókat arra, hogy ez a nemzet »imádatos hódolattal és vallásos áhitattal« adott hálát az isteni Gondviselésnek az első ezredévben nyert kegyelmekért; hogy figyelmeztesse őket arra, hogy ezt az »imádatos hódolatot é vallásos áhitatot« fenntartani és emelni törekedjenek törvényes intézkedések által is.

Vakitóan ragyogó, talán a világtörténelemben is páratlan fényű hódolati díszmenetben viszik azután országunk drága symbolumait, a koronát és a koronázási jelvényeket fel Budavárába, a legalkotmányosabban uralkodó és legnemesebben érző király elé, kinek felkent fejét huszonkilencz évvel ezelőtt e napon érin-

tette Sylvester pápa ajándéka, Szent István koronája. Leteszik lábaihoz ez ünneplő ország lelkes, őszinte hódolatát.

E pillanatban, minden nagyítás nélkül merjük mondani, velük érez az egész nemzet. A hódolat, tisztelet, szeretet és ragaszkodás koronás királyunk felkent személye iránt általános, mély, őszintén érzett, rendületlen és határtalan. Mátyás király óta nem övezett királyt a magyar oly nagy és oly őszinte szeretettel és ragaszkodással, mint I. Ferencz Józsefet. Aki annyi jót tett nemzetével mint ő, méltó annak örök hálájára.

Az országzászlósok, főpapok, főrendek, képviselők és törvényhatósági küldöttek midőn a nemzet nevében leteszik hódolatukat a király előtt, a koronát viszik magukkal, mint az ország hűségének zálogát. Ez a szent jel feltétlen biztosítékot nyújt a királynak arról, hogy nemcsak hozzá, aki soha el nem évülő érdemei által megszerezte magának az egész nemzet osztatlan háláját és törhetetlen ragaszkodását, nemcsak hozzá, hanem törvényes utódaihoz is hű marad Szent István birodalma, akinek fejét Szent István koronája fogja ékiteni.

I. Ferencz József király koronázásának huszonkilenczedik évfordulóján a hódolatlak e páratlan megnyilatkozásához csatolja ez ország hálás népe azt az őszinte kívánságot, hogy tartsa meg őt számunkra a Magyarok Istene sokáig. Adjon neki erőt a korona terhei viseléséhez s engedje annak nagy diszét sokáig, háborítlanul élveznie a nemzet boldogítására.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Tündérország földön.*

Millenniumi jelenet.

Irlta: Horvát (Horovitz) Lipót.

SZEMELÉK:

Vezér.
 Zászlós.
 Tündérország 10 vitéze.

Vezér. *Tündérország katonái
 Derék jó vilézim,
 Itt megálljunk, e szép ország
 Gyönyörű virányin.*

Zászlós. *Letűzöm hát itt a zászlót;
 Itt lesz pihenésünk.
 A ki e szép földre hozott
 Éljen hős vezérünk!*

Mind. *Éljen hős vezérünk!*

Vezér. *Erdemes is itten élni,
 Tej s méz folyik itten — — —
 Azért hát itt kis csapatom
 Velem együtt éljen!*

Mind. *Uj hazánk itt éljen!*

Vezér. *Tündérország nagy királya
 Földre küldött minket,
 Keressünk a nagyvilágban
 Oly országot, népet,*

*Oly vilézet és erényest,
 Hogy megérdemelje,
 Miként kis tündérországnak
 Legyen elnevezve.*

*Mert tudjátok, királyunknak
 Az az akaratja:
 Hogy legyen itt lenn a földön
 Is egy birodalma.*

*Nos vilézim bejártatok
 Széles e világot —
 Szóljatok hát, új országot
 Melyikötök látott?! — — —*

*Hogy vigyük hírét urunknak;
 Mert ő azt akarja:
 Fia legyen e szép ország
 Hatalmas királya.*

Mind. *Bejártuk a nagy világot:
 De népet, országot
 Melyen im mind összejöttünk,
 Olyat egy se látott.*

Zászlós. *Nézd e zászlót . . . három színe
 Piros, fehér, zöldje
 Mutatja e szép hazának
 Mily dicső a földje! —*

*Tiszta, mint hó ősi hite,
 Viruló reménye,
 Szeretete lángoló, mint
 Ősi piros vére! — — —*

Vezér. *S hát mely lakja, mondjátok el,
 Népe milyen fajta
 Mint nyéré el ezt a hazát
 S mint küzdött s élt rajta?! —*

1. Vitéz. *Árpád hozta ő honából —
 Ép most ezer éve. —
 Hősi vére árán nyerte
 E hont dicső népe.*

2. Vitéz. *S hogy erős s dicső maradjon
 Árpád hős hazája,
 A keresztet adta pajzsul
 Szent István királya.*

3. Vitéz. *S hogy erényt ne fojtson itt el
 Undok bűn és ármány,
 Erényt védő törvényt adott
 Néki László, Kálmán.*

4. Vitéz. *Shogy necsak kszép, hanem nagy is
 Legyen Árpád honja,
 Három tengert szerze néki
 Nagy Lajosnak kardja.*

5. Vitéz. *De mit ér nagyság, dicsőség
 Az oktalan népnek!
 Csak ki sokat tanul és tud
 Azt mondják deréknek.*

* Nagyvárad-ujvárosi Irgalmas Nővérek óvó-intézetében előadta f. évi május hó 17-én magyar huszár ruhába öltözött gyermek-csoport.

A koronázás évfordulója Nagyváradon.

— A város fellebörgzése. —

A millenniumi örömnepélyek legfényesebb mozzanata holnap, június 8-án zajlik le, soha nem látott fényvel, pompával az ország székes fővárosában. A magyar nép százezrei ünnepelnek együtt a koronás királlyal azon napnak évfordulóján, mikor először érintette a legalkotmányosabb uralkodó felkent homlokát Szent István koronája.

Mindég nagy ünnepe a nemzetnek a koronázás évfordulója; de különös jelentősége van e napnak most, mikor nemzet és király örömmámorban uszva ünnepelős Budavárában; midőn az ország kiválóságai bemutatják a nemzet hódolatát s biztosítást nyernek a koronás fő változhatlan szeretetéről.

Az örömből a vidék is kiveszi részét, együtt lelkesül a fővárosban összeseregülő százezrekkel.

Nagyvárad polgársága szintén ünnepel a koronázás évfordulóján. A város ünnepi díszet ölt. S a l Ferencz polgármester az alábbi felhívásban kéri fel a lakosokat a házak fellebörgzésére; de mint halljuk, igen sokan kivilágítják ablakaikat is.

A polgármester felhívása a következőleg hangzik:

Felhívás Nagyvárad város polgáraihoz!

A magyar korona országai holnap, f. hó 8-án ünnepet ülnek, Ó cs. és apostoli királyi Felsőge dicsőséges megkoronáztatásának évfordulóján hódolattal járul nemzetünk s a társországok valamennyi népe a legalkotmányosabb fejedelem magas trónja elé.

A Felsőge Házat s a Hazát közelebb ért veszteség miatt elrendelt gyász e napon felfüggesztetvén, felkérem Nagyvárad város polgárait, hogy ez alkalomból házaikat lobogózza fel, ezzel jelezve, hogy az ország fő- és székvárosának falai között lefolyó és nagyjelentőségű ünnepegekben részt vesz.

Nagyváradon, 1896. június 7.

Sal Ferencz,
kir. tanácsos, polg.

Gróf Zichy Nándor.

A »Magyarország« tegnapi számában egy a névtelenség álarcza alá rejtőzött hős (?) nyílt levelet intézett gróf Zichy Nándorhoz a néppártnak az ellene indított s több oldalról féktelen dühvel folytatott roppant ostromból is kétségtelenül bizonyos hatalmas, lelkes vezéréhez.

Ezen minősíthetetlen támadás folytán nekünk is van egy pár szavunk a »Magyarországhoz« melyet bár nem vagyunk vele politikai nézetben, mi is szívesen olvasunk azóta, hogy az akkori magyar ellenzéki sajtónak nagy része is. Haas és Deutsch-féle pénzen megvásárolt bérencz haddá lön.

A »Magyarország« eddigi magatartásával, tisztességérzetével homlokegyenest ellenkezik a szóbanforgó nyílt levél. Értjük mi a politikai küzdelmek izgalmaiban előforduló időközi tüzásokat, azt is értjük, hogy nehéz a »Magyarország«-nak elbánni Polonyi ur szégyenletes kun-félegyházi viselkedésével érdeme szerint, mert hisz a »Magyarország« szerkesztőjének ugy látszik védelemre szorult mandátumát ment oltalmazni; hanem az bizonyos, hogy valamint az Ugron-pártnak nem segített ez a botrányos viselkedés s tán a Holló Lajos mandátumának sem, ugy a »Magyarország«-nak is nagyot árt az ily cikkek elkövetése.

Annak idején a tisztességes független ellenzéki magyar sajtó gyarapítására keletkezett ügyes szerkesztés alatt a »Magyarország«, mely nem állott a gyalázatos elvnek: »Calumniare andacter semper aliquid haeret« — »csak rágalmazni, mindig ragad valami« — zászlaja alá.

És kérдем — a többi között — nem tudná a »Magyarország« hogy gróf Zichy Nándorral, a néppárt nemeslelkű nagy vezérével szemben az a lelkiismeretlenül odadobott vád, hogy csak egyet említek: »Mikor nem voltón az osztrákok pártján?« nemtelen, rut rágalom!

Kérdezze meg Jókai Mórtól, akit elég tudatlan, vagy gonosz volt gróf Zichy Nándorral szemben sorompóba szólítani Jókai Mór, habár most politikai ellenfele is Zichy Nándor grófnak, megfogja erősíteni ön előtt, megis is irta már azt a köztudomásu tény, hogy gróf Zichy

Nándor 1863-ban a »Honba« irt cikke miatt, a lap szerkesztőjével, Jókai Mórral együtt az akkori osztrák absolutismus által büntöltre iteltett, azonfelül gróf Zichy kamarási méltósága s grófi czime elvesztésére és kamarási méltóságát csak 1865-ben sikerült visszanyernie. A »Magyarország« ne tudná, hogy magyar honpolgár szájában király, vagy »ünperatri« (császár) nem mindegy?!

A »Magyarország« ne tudná, hogy igenis az egyházpolitikában a keresztény vallás ellen van sérelem, támadás?! Hisz ezt maga számtalanszor hirdette?!

Sőt ugyanazon számában maga, a következetlenségei által is hirhedt Polonyi mondja k.-félegyházi beszédében: »akadtak tulzók a másik oldalon is, kik lőttek a czélra és elkezdették a keresztény társadalmat alapjában támadni; a kormány pedig a helyett, hogy bölcs mérséklettel és helyes érzéssel véget vetett volna az izgatásoknak, az erőszak fegyveréhez nyult.«

Elégszer legilletékesebb helyekről, a katolikus tanító egyház legfőbb tanítói tekintélyétől is, ki volt és ki van az már mondva, hogy az egyházpolitikai törvényekben *katholikus*, sőt szélesebb körű fogalmat használva, *keresztényellenes* pontok vannak. A magát jó katolikusnak erőszakosan hirdető Polonyi handabandázása ezekkel szemben nem számít; legfeljebb eszébe juttatja az embernek azt a jóízű találó mondást, mely nemrég az ily szájjal való jó katolikusokra vonatkoztatva keletkezett: *A katolikus és a jó katolikus között az a különbség, mint a madár és a jó madár között!*

Országos kath. kongresszus.

A pezsdülesnek indult kath. egyesületi élet, első országos nyilvánulása előtt állunk ama katolikus kongresszus képében, mely folyó évi augusztushó 17., 18. és 19. napjain fog az ország székes fővárosában megtartatni.

Kétségbe vonták a magyar katholicizmus életképességét, sőt már el is kezdtek intézkedni a tízmillió katolikusról, róla, nélküle, mintha Szt. István és Szt.

6. Vitéz. *Mint a sötét északába
Világító fákllya,
Ugy világított honára
Mátyás tudománya.*
7. Vitéz. *De ki győzné elmesélni
Mind a dicsőt, szépet,
Mely oly nagygyá, virulóvá
Tette ezt a népet!*
8. Vitéz. *Ezer éve lakik itten
E gyönyörű honban; —
S sok csapásközt nem hogy veszne —
De virul mindjőbban.*
9. Vitéz. *Virul, virul mint a zöld ág
Százados tölgy fáján,
Melynek Isten nagy kegyelme
Árad koronáján.*
10. Vitéz. *Mert dicső miként a napfény
Magas koronája —
Azért oly szép, oly viruló
Magyarok hazája! . . .*
- Vezér. *Nos kiáltsuk hát vilézim:
Magyarok hazája
Tündérország itt a földön
S tündérfi királya! . . .*
- Mind. *Éljen soká ezer éves
Magyarok hazája! —
Éljen földön a legdicsőbb
Magyarok királya!*

A N Ő K.

Kontur Alajestől.

Nem rég városunk egyik köztisztvisletben álló széplelkű egyéne azt üzent nekem: »Ne politizáljon, hanem írjon okosat is, olyat tudniillik, mit a nők is megérthetnek.«

»Minket asszonyokat a politika, az astronomia, physika, phylosophia, physiologia, egyes népek biographiája és tudj' Isten még micsoda »phia« vagy »logia« nem érdekelhet közelebbről.*

Sokáig gondolkoztam e kívánság felett s végre is abban állapodtam meg, hogy itt a szép női nemnek a szó szoros értelmében igaza van. (Csak itt? Annak mindig igaza van!)

Elhatározom tehát, hogy kötélnék állok; hogy kerülni fogok ezután minden oly dolgot, mely az elvontabb ismeretek körébe vág; mely — mint olyan — csak szaktudóst érdekelhet közelebbről.

Ezen erős elhatározásom után nem maradt egyéb hátra, mint abban állapodni meg, mit fognak tehát megérteni a nők? (Furesa kérdés!)

Első gondolatra azt véltem, hogy talán valami pattogós vers fog segíteni a bajon. Azonban csakhamar lelohadt a hév bennem, annak a tudatára, hogy a poéta »non fit, sed nascitur.« Költőnek nem születtem, füzfapoéta lenni nem akarok. (Természetes, aki nem tud arabusul, ne is beszéljen arabusul!)

* Már a melyiket! A Biológiából a nők ugyis többet tudnak, mint sok férfiu. — A Szerk.

Epés satyrától, szuró pasquiltól és a döfő epigrammától mindig irtóztam. S ha minden erős akaratom mellett néha néha erőt vett is rajtam a numerus mánia s tollam önkénytelenül satyra terére siklott, kérlek nyájas olvasó ne mérd soraimat morál röffel mindaddig, míg előbb a valódi indító ok után nem tudakozódtál. (Qui s'excuse, s'accuse. — Aki mentegétközik, az már érzi bűnös voltát.)

Én töredelmes vallomást teszek, őszinte akarván lenni, kimondom, hogy az ily csuszamlások okát nem tudom, róla nem tehetek éppen ugy, mint az, ki hektikus vagy aranyeresnek születik, nem tehet hibás testalkatáról. — (Akkor ne álljon ki szépség-versenyre!)

Gondoltam, talán beszélykét vagy terjedelmesebb regényt kellene írni s azt itt a vonal alatt teljes kényelemben le lehetne morzsolni. Igen, de ehhez az enyémmel regényesebb élet válnék szükségessé; egy pár szerelmi kaland; olvadozó férfi és omladozó nő kebel. Meg aztán tudj' a kő micsoda bonyodalmak. Ezek adnának aztán elég anyagot egy regényhez. Ebben sem tudtam száz és egy oknál fogva megállapodni. — Gondoltam az aphorizmákra is mind hiába — A gondolatok valóságos labirinthjába jutottam s hogy onnét valahogyan kimenekültem, azt egyik kedves barátomnak köszönhetem, ki váratlanul réam nyitja szobám ajtaját s e szavakban adja kezembe Ariadne fonalat: »Tehát a műkedvelői előadásom.« Addig adieu! à revoir!! (Mankó nélkül nem tud járni?)

A műkedvelői előadás hallatára kész voltam tervemmel tudom, hogy itt is a kezdemé-

László örökében ismét tatárok törtek volna be, mint IV. Béla idejében. Sikertől is rajt' ütni a katolikusokon s a mit sem sejtő békés nyáját meglepetéssel és mindennemű furfanggal legszentebb hitelveiben megtámadni. Ez a siker fölbátorította a templomaink szentélyeibe betörő hadat és máris új csapást készülnek mérni a katolikus magyarságra.

A közös veszedelem fölébresztette az alvó oroszánt és első föllépése a Szt. István-ünnep hetében méltó lesz a magyar katolikusok számához, értelmiségéhez és mindenekfölött buzgalmaéhoz.

Erre a kongresszusra valamennyiünknek el kell mennünk, kiket legyőzhetetlen nehézségek nem gátolnak benne.

A nagyváradi kath. kör választmánya tegnapi ülésében gondoskodott arról, hogy városunk méltó módon legyen képviselve a kath. kongresszuson. Emellett azonban Nagyvárad s Biharmegye, valamint a környék katolikus lakossága sem hiányozhatik ott, ahol jogainkért s igazainkért helyt kell állani.

Föl tehát a kath. kongresszusra!

A kiállítás látogatásával együtt ez annál könnyebben eszközölhető, mert a kevésbé tehetősek tetemes kedvezményekben részesülnek, ha akár a nagyváradi kath. kör útján, hol az aláírási ivre is bármikor be lehet iratkozni, akár egyenesen a budapesti kath. kör útján f. hó 15-ig bejelentik részvételüket. Ezek után adjuk a részletes fölhívást és programot, amint következik.

Felhívás

a magyarországi katolikus Egyesületekhez s a kath. egyesületek tagjaihoz. A kath. egyleti élet az újabb időben Magyarországon is nagy, eddig szokatlan fellendülést nyert. Régóta fennálló kath. egyesületeink új életre, fokozottabb tevékenységre buzdulnak; csaknem naponként új és új kath. egyesületek alakulnak az ország minden részében, melyek a legnagyobb lelkesedéssel fognak hozzá a magyar kath. egyleti élet feladatainak megvalósításához: visszaállítani a keresztény szellemet a magyar társadalomban, meghódítani újra az egyént, a családot és a társadalmat a katolikus eszméknek

s ezáltal megszilárdítani az édes magyar haza jövőjének, boldogságának alapjait is. Másrészt azonban az is tagadhatatlan dolog, hogy az egyesületi élet, egyesületi tevékenység terén nem egy tekintetben még a kezdet kezdetén állunk, csak hogy tevékenységünk nélkülözi az egészséges vezérlő elveket, hogy szem elől tévesztjük gyakran teendőinkben a szükséges sorrendet, hogy egyesületeink intenzív működését tekintve, még sokban hátra vagyunk, még sok tenni, javítani való várakozik reánk. E hiányokon segíteni, egyesületi ügyeinket megbeszélni, a magyar kath. egyesületi életet egységes irányba vezérelni, a kath. egyesületek nagy részének megbízásából, országos kongresszusra értekezletre hívjuk össze a magyar kath. egyesületeket s a kath. egyesületek tisztelt tagjait. A magyar katolikus egyesületek országos kongresszusa Vasary Kolos biboros, Magyarország hercegprímásának jóváhagyásával, ő Eminenciája diszelnöksége alatt s remélhetőleg a nagyméltóságú püspöki kar tagjainak jelenlétében f. évi augusztus hó 17. 18. és 19. napjain fog megtartatni Budapesten, az ország fő- és székvárosában. A kongresszus külön szakosztályokban fogja a napirendre tűzött kérdéseket tárgyalni. Négy szakosztály lesz, mely közül az I. a hitbuzgalmi és jótékony egyesületeket, a II. az irodalmi egyesületeket, a III. a társadalmi egyesületeket és a IV. szakosztály a legény- és munkásegyleteket foglalja magában. A szakosztályok aug. 17. és 18. napjain, később megjelölendő helyiségekben fognak tanácskozni, s tanácskozásaik eredményét az augusztus 19-én, az országos kiállítás kongresszusi termében tartandó közös nagygyűlésen fogják előterjeszteni. Augusztus 20-án a kongresszus tagjai testületileg vesznek részt a Szent-István-napi körmenetben. A kongresszus tagja lehet minden kath. egyleti tag, bármely hitbuzgalmi, irodalmi, társadalmi és jótékony kath. egylet tagja, ki ezen szándékát f. évi június hó 15-ig a kongresszus irodájában (Budapesten, Koronaherczegutca 17. Kath. Kör) bejelenti és tagsági díj fejében 2 frtot fizet. A jelentkezésnél megjelölendő az is, hogy melyik szakosztálynak kíván tagja lenni. A szakosztályokban minden tag szóvási és szavazási joggal bír. A 2 frt tagsági díj ellenében a kongresszus tagjai a következő kedvezményekben részesülnek. 1. Kedvezményes vasuti jegyek az ide- és visszautazásra. a Magyar államvasutak és az ezek kezelése alatt álló vasutak vonalain. Az I-ső osztályon II-od osztályú, a II-od osztályon III-ad osztályú jeggyel, a III-ad osztályon pedig II-od osztályú jegyek a kiállítás területére, 5 belépti jegyből álló füzet 2 frt 50 kr helyett 1 frtéért. 3. Olcsó lakások, közösshobában egy ágy 30 kr, elkülönített

fülke 72 kr naponként, külön szobák kedvezményes áron. 4. Olcsó ellátási jegyek és egyéb kedvezmények a kiállítással egybekötött látóvalókhöz. Mindezen kedvezményekre a jegyek és utalványok, valamint a tagsági jegy is idejekorán fog a jelentkezőknek megküldetni. A kik nem tagjai valamely kath. egyletnek, azok az aug. 19-ki közös nagygyűlésen mint vendégek vehetnek részt 50 kr. belépti díj mellett. Belépti jegyeket valamely kath. egylet elnöksége vagy az illetékes plébániai hivatal útján lehet váltani. A vendégek a kongresszusi tagok részére nyújtott minden kedvezményben nem részesülhetnek, de a vendégek részére is szívesen gondoskodik mérsékelt lakásról, ellátásról s egyéb kedvezményekről a kongresszus irodája. Hisszük és reméljük, hogy kath. egyesületeink mindent el fognak követni, hogy kongresszusunk mennél fényesebb, mennél impozánsabb legyen, s kath. egyesületeink tagjai nagy számmal fognak sietni a kongresszuson részt venni, mely hivatva van a kath. egyleti életet, egyesületi tevékenységet új virágzásra emelni drága hazánkban. Gróf Esterházy Miklós Móricz, az előkészítő-bizottság elnöke. Dr. Kisfaludy A. Béla, Pintér Kálmán, Schiffer Ferencz, dr. Hortoványi József, dr. Major Ferencz, Vay Kázmér, az előkészítő-bizottság alelnökei.

A kath. egyesületek orsz. kongresszusának tárgyai:

I. Szakosztály. Hitbuzgalmi és jótékony egyesületek. 1. A hitbuzgalmi egyesületek szervezésének szükségessége és módja. 2. Az oltári szentség. Jézus Szt. Szívének, az engesztelő szent áldozás. imaapostolság, a szt. Mária, a Szt. Szűz szep. szívének, Elő rózsafüzér, sz. skapulárek, sz. József, Órangyalok s a sz. Gyermekség, mint a jelenleg leginkább divó egyesületek mivolta és haszna. 3. Szt.-Vincze egyesületek. 4. Jótékony nőegyesületek, népkonyhák. (A 3. és 4. pont alatt jelzett egyesületek felölelik az új rend veszélyeinek elhárítására való törekvést.) 5. A mértékletességi és káromkodás elleni egyesületek. 6. A temetkezési betegsegélyző egyesületek. 7. A cseléd és munkásnő védő egyesületek. 8. A szegény- és koldusügy rendezése társadalmi uton.

II. Szakosztály. Irodalmi egyesületek. 1. A katholicizmus és a tudomány haladása. 2. A kath. szellemű irodalom felvirágoztatása. 3. Eszközök a kath. szellemű irodalmi termékek elterjesztésére. 4. Az egyesületi közlöny ügye. 5. Gyakoribb és termékeny érintkezés a kath. írók és hasonló viszonyosság a kath. tudományos és irodalmi egyesületek között.

III. Szakosztály. Társadalmi egyesületek. 1. Az egyleti élet felvirágoztatásának feltételei: a) Egyesületi törvény alkotása. Felirat ez ügy-

nyezés és a siker városunk széplelkű hölgyeinek tulajdonítható. — (Hizeleg, hogy kegyelmet találjon.)

Jó lesz tehát — gondolám — ezután elmondani (egy- mászt azon álláspontról, melyet a nők az emberiség szellemi történetében elfoglalnak. — Végre! Kellett ez a hosszas kitérő?)

Erre vonatkozólag igen találó nyilatkozatot olvastam egykor egy élces írónőnél, ki azt mondja: »A nő ölte meg lelkünket, a nő által lett annak az üdvössége is».

Írónk ezen nyilatkozatát megerősíti a világtörténelem csaknem minden lapja, mert igaz az, hogy birodalmakat építettek és birodalmakat romboltak le nők könnyei és mosolyai. — Hány férfiú fejt bódítá már el a szerelem?! Hány ember esze szívébe merül egy epedő tekintet, egy köny, egy varázs mosoly, egy esdeklő szózat hatása alatt, mely szép nő szemektől és ajkaktól jó!

»Ki tudna ellenállani
Ha szívből esd a hölgy,
Legyen bár keble, mint a jég
Vagy mint a bérczi tölgy».

(Tárkányi.)

Hiába! »Az életnek tengerében
Két örvény van: szív és ész,
A kettőnek egyikében
A jobb ember könnyen vész.
Az ész ezer bajt okozó;

Ezt el lehet kerülni.
A szív, minthogy ragadozó,
Könnyű benn elmerülni.

(Himfy szerelmei.)

És az utóbbi örvénybe juthatás vagy abból való kimenekvés lehetősége mitől függ, ha nem a szép női nemtől? Még a csipkedő caeothés sem tudja úgy sodrából kihozni az egyéneket, mint egy epedő női szem.

»Szeliiddé simul a szilaj,
A bosszu nem lehel,
Ha illeté varázssal
A szende nő kebel».

(Czuczor.)

A nő letéleményese par excellence azon hatalmas élető erőnek, mely a mindenséget összetartja: a . . . szeretetnek. Ettől függ, mint már sokaktól hallottam — elysion és pokol itt e földön és a másvilágon.

Inné aztán nem lehet csodálni, hogy a nők befolyásolnak mindent e világon a legparányibb eseményektől kezdve, a legnagyobb sokszor korszakot alkotó eseményekig, sőt nem egyszer activ szerepre is vállalkoznak.

Egyaránt lehet ő aranyhaju nyárrá és fergeges téllé. Lehet:

»Isten egyháza, melynek oltárkeresztjén az önmegtartó drága szentsége függ, melyben áldozó pap a tiszta szív, oltár az anyazerzelem és hol az áldozat szent himnuszok zengedezése között nyújtatik Istennek az

emberi nem titkos léteért; lehet imádandó varázshatalom, mely a világ kormányán ül, nem mint a mesés hajdani kék istenasszonyai de mint a keresztény világ szelid nemtője, melyben az emberiség üdvözüli. (Kolmár.)

A férfi ily varázshatalom alatt magát megadni kénytelen s nem egyszer azt tenni, mit külföldben nem tett volna soha.

Igy folynak be a nők az emberiség történelmébe. Nagy hatalom, ellenállhatatlan erő, megközelíthetetlen dicsfény sugára övezi őket körül, mert

»Mikor Isten a hölgyet teremté,
Örömben sirva fakadott:
Most is látni ez örömkönnyeknek
Csepjeit, a sok szép csillagot».

Mig »Mikor Isten a férfit teremté
Homlokára szállt sötét ború;
Nem tudom miért? csak hogy e boruból
Lett a felhő és őgi háború».

(Petőfi.)

Ily szerencsések kegyetek, drága hölgyeim. Ily szerencsés körülmények között van roppant nagy befolyásuk az emberiség történetében.

Talpra tehát honleányai e hazának!

Az új ezer év küszöbén haldoklik a keresztény Magyarország! A megmentésnél a nők tétlenül maradhatnak?

Nem! az nem lehet.

Árpád hős párdueza, nyulakat nem szülhetett.

Most vagy soha.

A nők által lesz ismét előkészítve a megváltás, az erkölcsi újjászületés nagy műve!

ben az országgyűléshez. b) a magas püspöki kar támogatásának kikérése. c) A kath. körök országos szervezete. 2. A kath. körök működésének legfontosabb eszközei: a felolvasások, a könyvtár, ezzel kapcsolatban a népkönyvtárak ügye, a kath. körök mint kath. közművelődési kultur egyesületek, a kath. körök gazdasági célok szolgálatában.

IV. Szakosztály. Kath. Legény- és munkásegyletek. 1. A kath. legény-egyletek országos szervezése. 2. Mesterinasok védelme és nevelése. 3. Kath. mesteregyletek, munkásegyletek és gazdaegyletek alakítása. 4. A magyarországi kath. kisiparosok orsz. segély- és nyugdíj-alapja. 5. Kath. ifjúsági egyesületek.

A mezőgazdasági válság és az adó-reform.

Az adózás újjászervezése tárgyában imént megtartott szaktanácskozás számos üdvös eszmét hozott napvilágra, amelyek fölött azonban Lukács pénzügyminiszter könnyedén átsiklott, mintha neki nem is volna egyéb gondja, mint az egyes elviselhetetlen adónemek helyett más még kevésbé elviselhetőket behozni, egyedüli célja lévén az állampénztár jövedelmeinek emelése.

Különösen azonban ki kell emelnünk azokat a reform-eszméket, melyeket a magyar mezőgazdák képviselőiben meghívott egyes kiváló szakférfiaink ama tanácskozásokon kifejtettek.

Sőt már az is eszmény számba megy Magyarországon, hogy az agrár szakköröket egyáltalán meghívták. Mert például a földművelésügyi miniszter által most legközelebb tartott ánkétra, mely a mezőgazdasági termények hamisítása ellen irányuló törvény végrehajtási rendeletének tervezetét tárgyalta, alig hívtak meg egy-egy mezőgazdasági szakférfiut, ellenben annál nagyobb számmal vannak ott képviselve a kereskedők s a merkantilizmus egyéb elemei.

Az adó-reform ügyében tartott ánkéten kifejtett üdvös eszmék közül főképpen ki kell emelnünk a földadó leszállítására vonatkozó indítványt. Sajnos azonban, hogy az süket fülekre talált; legalább nem hallatszik semmi arról, hogy ez irányban az előkészületeket tervbe vették volna.

A gazda helyzete azonban sürgősen követeli, hogy e kérdés mielőbb komoly tanulmány tárgyává tétessék.

Mindenekelőtt ugyanis tekintetbe kell venni, hogy az általános aratási kilátások szerint jó közepes termésre lehet számítani; ellenben Romániában és Déli-Oroszországban kitünő termést várnak ugy minőségre, mint mennyiségre nézve.

Mindehhez hozzá kell venni még azt, hogy még igen tetemes gabonakészletek vannak Magyarországon tavalyról, melyek eladásra várnak.

Ily körülmények között a gabona-árak emeléséről szó sem lehet; sőt nagyon meg lehetünk elégedve, ha a múlt évi gabona-árak megmaradnak hosszabb időre piacunkon irányadókul. Nem hallgathatjuk el azonban, hogy esetleg még nagyobb árhanatlást is tapasztalhatunk.

Vajjon számot vetnek-e a kormány körében ez eshetőségekkel? És ha igen, vajjon mily orvoslatokkal szándékoznak föllépni, hogy a gazda-közönség sivár helyzetén javítsanak?

Utóvégre is tekintetbe kell venni azt a körülményt, hogy a gazda maholnap, a

legjobb termés esetén sem lesz képes adóját fizetni; és ha csak az állam nem veszi meg a gabonát, akkor a szükséges fogyasztási és beruházási kiadásokat sem lesz módjában fedezni.

Mit fog akkor az állam csinálni? Talán dobra veri a gazdasági felszerelést vagy magát a gazdaságot? Bizony ez nem volna utolsó látvány a mai Magyarországon, amelynek földbirtoka ugyanis értékének két harmadán túl meg van terhelve uzsorás kölcsönökkel! Drasztikusabb példát ennél el sem tudunk képzelni a liberális-mus finánczpolitikájának megvilágítására, egyúttal pedig annak bebizonyítására, mennyire elodázhatatlan már hazánkban a földadó leszállítása.

E tekintetben Anglia máris megmutatta a példát. Az angol alsó-ház ugyanis rövid vita után, mely a közvélemény egyértelműségét eléggé bizonyítja, 177 szóra rugó óriás többséggel megszavazta azt a törvényjavaslatot, mely a földadónak ötven százalékkal való leszállítását mondja ki. A lordok háza egyetértelműleg meg fogja szavazni a törvényjavaslatot és akkor az angol gazda elmondhatja majd, hogy: most már szembe szállhat a külföldi versenyyel.

Vajjon mikor fog az bekövetkezni Magyarországon? E kérdésre a legtöbben a kormánytól fogják várni a választ. Pedig ez kárba vesztett fáradság.

Angolországban az agrár párt vitta ki ezt a nagy győzelmet a népgyűléseken és képviselő-választásokon, azt tartván, hogy a kormányt könnyebb megbuktatni, mint tőle adó-leszállítást kicsikarni.

Az új kormány, mely ily választásokból kerülne ki Magyarországon, nem zárkozhatnék el a gazdák ez életkérdésének megoldása elől.

Az angol példa mutatja, hogy a gyakorlatban megvalósítható a föld-adó ily gyökeres és üdvös reformja.

TÁJÉKOZTATO.

Junius	8. Koronázási évforduló.
	8. A koronázási évforduló és törvényhatósági bandériumok felvonulása.
	17. A polgári lövész-egylet közgyűlése, d. u. 5 órakor a Sport-pavillonban.
	19. A nagyváradi-belényesi-vaskóhi vasút részvénytársaság közgyűlése d. u. 3 órakor a vármegyeház kistermében.
Julius	1. Aradi mérnökök és építészek utja Nagyváradra.

UJDONSÁGOK.

* Urnapja Ujvároson. Ma reg. 8 órakor tartják Ujvároson az istenítiszteletet és körmenetet. Az ünnepélyre kivonul a katonaság és a katonazene is. Az isteni tiszteleten Radnay Farkas kanonok pontifikál, és végzi az Oltári Szentséggel az egész ünnepélyes szertartást. Az ünnepi szónoklatot Pákh Emil káplány mondja

* Királyi kihallgatás. Ő felsége a király csütörtökön, június hó 11-ikén Budapesten kihallgatást ad. Előjegyzések a kabinet irodában (budai kir. várak) eszközöltetnek.

* Ünnep József főherceg családjában. Magasztos ünnepély folyt le folyó hó 4-ikén, Urnap ünnepén, az alsóthi főhercegi kápolnában. Erzsébet és Klotild főhercegnők 6 fensegeik végezték első szent áldozásukat dr. Steiner Fülöp, székesfejérvári megvív püspök kezéből; a főhercegnőket P. Schäfer, Jézus társasági atya készítette elő a szent gyónás-és áldozásra.

*Egy főherceg balesete. Rajner főherceg Bécsben komoly veszedelemben forgott pénteken. Reggel kilovagolt a Práterbe, miközben a lova megbokrosodott s irtózatossá vártatásba tört ki. Az eszeveszett rohanásban az egyik fa ága leszakította a főherceg kabátját, a mikor aztán a járőkelőknek sikerült elfogni a lovat. A főhercegnek semmi baja sem esett.

*A pápa követe Budapesten. Monsignore Locatelli Achilles, a bécsi pápai nunciaturának ügyvivője, mint a pápa követe június 6-ikán Budapestre érkezik, hogy részt vegyen a június 8-iki ünnepségen. A pápa követe 9-én visszautazik Bécsbe. Budapesti tartózkodása alatt a budapesti papnevelő intézet vendége lesz.

*A hódoló díszmenet. A június 8-iki hódoló menet bandériumának tagjai már teljes számban együtt vannak. A kaszinókban rendkívül mozgalmas az élet, de nagy munkát végez a bandérium rendező bizottsága is, melynek közel ezer embert kell ellátnia instrukciókkal, a lovak elhelyezésére és sok egyéb tudnivalóra nézve. A díszfelvonuláson összesen 89 törvényhatóság vesz részt összesen 995 lovassal.

*Uj miniszteri titkár. Ő felsége a király Csóka József miniszteri segédtitkárt miniszteri titkárrá nevezte ki a kereskedelemügyi miniszteriumhoz.

* E hét népesedési statisztikája. Május hó 30-ától kezdve június 6-ig bezárólag a nagyváradi anyakönyvvezetési hivatal a következő születési és halálozási számokat tüntette ki: E héten született 35 gyermek s ezek közül 18 fiu gyermek és 15 leány. Elhalt 24 fiu és 16 leány és ezenkívül három halva született, így összesen 13 emberrel fogytunk e héten. Az elhaltak névsora, a következők: Szankló Pál, Koresmáros Iiona, Papp András, Bornemissza Lajos, Márián Péterné, Kovács Gyula, Somogyi Erzsébet, Lucska Ferencz, Juricskay Irma, Fleischacker Hugóné, Böck Béla, Bartos Margit, Szfurle Dezső, Ábrahám Regina, Schönfeld Béla, Katona Margit, Dózsai Lajos, Goldberger Berta, Vécsey Géza, Agyi Bálint, Gulyás Istvánné, Lévy István, Tauber Mártonné, Lindenfeld Zsigmondné, Sebesi Emma, Németh Margit, Szekeres Ágnes, Kövesdi Sándor, Morvay Antal, Tivadar György, Klein Adolf, Kepes József, Tapaczi István, Polacsek Antal, Lukács György, Ungár János, Széles Sándor, Toperczer János, Weisz Teréz, Tapló Miklós. Halva születtek: Czóbel, Blau és Belényesi nevű gyermekek.

* Uj budapesti egyetemi nyilvános tanár. Ő felsége a király dr. Némethy Géza budapesti V. kerületi főgymnáziumi rendes és budapesti tudomány-egyetemi magántanárnak az egyetemi nyilvános rendkívüli tanári címet és jelleget adományozta.

Medárd napja. Holnap, június hó 8-án lesz Medárd napja. A néphit azt tartja, hogy e napon viharok, jégesők tépik meg a gazdák reményét: a vetéseket, gyümölcsösöket. A gazdák szorongva lesik az időjárást, vajjon áldásos esőt hoz-e a szomszjas földre, vagy tönkre teszi a mezőket.

* Elmaradt estély. A 48-as Népkör mára egy társas összejövetelt tervezett a Püspökfürdőben. A kedélyesnek ígérkezett mulatságot azonban, tekintettel a budapesti ünnepélyekre, a melyre sokan a fővárosba utaztak, későbbi időre halasztották el.

* Kolostorba vonuló gróf. A német császár első gárda dragonyos ezredének egyik tisztje, Spee Frigyes gróf, három fivére példáját követve, tiszti rangjáról lemondott és kolostorba lépett. A mély vallásos érzület a gróf családjának minden ágában el van terjedve, mert a napokban Galen Ferdinánd gróf, képviselőnek és nejének született Spee grófnőnek leánya, Galen Paula grófnő, belépett a Prága mellett levő Smichoy kolostor apáczái közé a kik között számos főrangú nő van.

* Választók összeírása. Az 1897. évre szóló választók névjegyzékét most állítják össze a városházán. V.-Ujváros és V.-Olaszi városrészekre nézve már elkészültek a munkálatokkal. Várad-Ujvároson, a külvárossal együtt, 754 szavazót irtak össze. Várad-Olasziban pedig 1005 a választók száma. Természetesen ez még nem a végleges szám, mert a közszemlére kitétel alkalmával felszólamlások törtéhetnek. — V.-Velence, Váralja és Csillagváros névjegyzékét most állítja össze a bizottság. A névsorból látszik, hogy csak Olasziban emelkedett néhányval a választók száma, míg V.-Ujvároson évről-évre kevesebb a választó. E városrészben 1896-ra 800 és már 1897-re csak 754 szavazó, tehát 46-al kevesebb lett összeírva.

* A megye diszgyűlésének jegyzőkönyve. A törvényhatóságok millenniumi diszgyűléseinek jegyzőkönyvei egyenkint megjelennek. A legtöbb igen diszes, csinos füzetke. Biharvármegye szintén kinyomatja diszgyűlésének jegyzőkönyvét, a czimlapon nemzetiszínű keretben. A jegyzőkönyv teljes szövegében közölni fogja dr. Schleich Lőrincz bíbornok, várad-i püspök remek millenniumi szónoklatát, mely az egész országban érdeklődést keltett; továbbá Tiszta István ajánló beszédét — a megyék államosítása mellett. A jegyzőkönyvet az összes bizottsági tagoknak és a megyebeli községeknek megküldik.

* Központi szőlő-áru csarnok. Nagyváradon, — a szőlőbirtokosság határozatához képest, — mint értesülünk egy »központi árucarnok« fog létesülni, melynek hivatása lesz, a városunkban termelt asztali faj szőlőket külföldre exportálni. Ez »árucarnok« létesülése nagyban elő fogja mozdítani a szőlők értékesítésének lehetőségét s minden esetre létesülését, mint szőlőszetünkre nagyban kiható intézményt üdvösnek és czélszerűnek tartjuk.

* A kolozsvári tudomány-egyetemről. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a kolozsvári Ferencz József tudomány-egyetemen az 1896/7. tanévre dr. Farkas Lajos ny. r. tanárnak, az egyetem rektorává, dr. Klupathy Antal ny. r. tanárnak a jog- és államtudományi, dr. Hoór Károly ny. r. tanárnak az orvostudományi, dr. Márki Sándor ny. r. tanárnak a bölcsészeti nyelv- és történettudományi, dr. Kanitz Ágost ny. r. tanárnak pedig a math. természettudományi kar dékánjává, továbbá dr. Vályi Gyula ny. r. tanárnak ugyanezen kar prodékánjává s végül dr. Hengeres Balázs ny. r. tanárnak az orvostudományi kar jegyzőjévé történt megválasztását jóváhagyta és nevezetteket ezen minőségükben megerősítette.

* Esküvő. Ember György, várad-i tekintélyes tanító leányával, Ember Ilonával, tegnap esküdött örök hűségét Kocsis Jenő vasúti tiszt. A polgári egybekelés után a házastársak a Szent-László templomba vonultak s még tegnap délután, nászutra keltek.

* Köznép a millenniumon. A belügyminiszterium felhívása folytán, Szunyogh Péter alispán az összes szolgabíróknak rendeltet adott ki köri gyűlések megtartása végett azon tárgyban, hogy a köznépet, minél tömegesebben s olcsón felvezethessék a millenniumra. E gyűlések már legtöbb kerületben meglettek tartva s egy-egy ember vasúti költsége 5 forintba fog kerülni.

* A központi szolgabírói hivatal új helyisége. Biharvármegye központi főszolgabíró-ság hivatalos helyisége eddig Sal Ferencz-utczán volt. Junius elsején a hivatal átköltözött Nagy-Pereczes-utczára, az új gyógyszer-tár épületébe.

* Madarak védelme. Régóta folynak a tárgyalások, amelyek czélja: a mező- és erdőgazdaságra hasznos madarak nemzetközi védelme. Most a földmívelési miniszter a kérdést a megoldás elé viszi. Hogy milyen nehézségeket kellett ez ügyben leküzdeni, azt legjobban

bizonyítja, hogy ezeket a tárgyalásokat már 1868-ban kezdték meg. Első sorban Olaszországgal kellett egyezségekre jutni, mert ott ezeket a madarakat tömegesen pusztítják. Huszonnyolcz év után végre megoldásához közeledik a dolog, amely mezőgazdaságunkra minden esetre üdvös; a tudományos megfigyelések nyomós okokat fejtenek ki, hogy miért üdvös a madarak védelme, a vetésre káros rovarok pusztítása szempontjából és ezért a miniszter eszméjét örömmel fogja üdvözölni a magyar gazda- és erdőbirtokos közönsége is.

* A kamara segélye. A nagyvárad-i kereskedelmi és iparkamara a költségvetésében kereskedelmi czélokra előirányzott összegből évenként bizonyos segélyt ad a nagyvárad-i felső kereskedelmi tanintézetnek. Legutóbb tartott állandó bizottsági ülésén tárgyalták a kereskedelmi iskola kérvényét a segélyre vonatkozólag s ez évre is 300 frt segélyt szavaztak meg a jónévű tanintézet részére.

* Új piac a Réten. Várad-Olaszban köznyelven »Rét«-nek nevezett része örvendetes fejlődésnek indult. A régen elhagyatott utcák szépülnek, a lakosság sokat tesz a városrész csinosodása érdekében. Csak nemrég alakult meg a »Réti Népkör«, melynek jövője már is biztosítva van. Társadalmi uton igyekeznek a szükséges intézményeket létesíteni. A legújabb mozgalom egy napi piac felállítását tüzte ki czélul. Ez által azt akarják elérni, hogy a lakosság apróbb napi szükségleteit ne legyen kénytelen a távol eső Kis-piacra vándorolni. A piacot Széles-utczán szeretnék létesíteni. Daczára, hogy pár év előtt a Sal-Ferencz-utczára tervezett napi piac létesítése kivihetetlennek bizonyult, erősen hiszik, hogy a hatóság jóakaró támogatásával az új piac felállítása keresztülvihető.

* Szentjobb választási joga. Szentjobb község vásár tarthatásának engedélyezéséért folyamodott a kereskedelemügyi miniszterhez. A község képviselő testülete a mellett érvel, hogy a haladó község szükségét érzi a vásároknak s az ugy a községre, mint a környék lakosaira csak előnyös lesz. A miniszter a kérelmet véleményezés végett leküldötte a nagyvárad-i kereskedelmi és iparkamarához, a melynek állandó bizottsága behatóan foglalkozott a kérdéssel. A kamara azon régebbi elvi álláspontjából kifolyólag, hogy a vásárok szaporítását nem tartja czélirányosnak, a vásártartás engedélyezését nem véleményezte a miniszternek.

* A páros viadal nálunk és másutt. Ismeretesek b. Fejérváry, honvédelmi miniszter párbajai, melyek rá nézve hallatlan szerencsével végződtek, épp úgy, mint a kihívott hírlapírókra, kik ellen megindított büntető eljárást ő felsége kegyelmi uton beszüntette. Másiképpen ítélk meg az ily dolgokat Spanyolországban. Madridból jelentik ugyanis, hogy a rendőrség megakadályozta Martinez Campos tábornagy páros-viadalt Borrero tábornokkal. Az esettel a spanyol minisztertanács is foglalkozott és egyhangulag elhatározta, hogy maga részéről minden párbajt megakadályoz és hogy Borrero tábornokot fölmondásra szólítja föl az ötödik hadtest parancsnokságáról.

* Talált karperecz. Junius 3-án szerdán este a Schlauch téren a katonazene alatt, bizonyára szerfölött elmélázva a hangok nagy biródomában vagy valaki szemének kék egében, egy kedves kis lény, ki csakis az angyalok közül szállhatott a földre, bájos kis kacsókra és finom gyöngéd karra való igen szép és értékes karpereczet elveszített. A szerencsés megtaláló, ki szintén urinő, hajlandónak nyilatkozik azt átadni tulajdonosának, ha eljön érte a nagypereczes utca 740. számú házhoz.

* Az utcák rendezése. Nagyvárad utcáinak jó része még nélküli a megfelelő járdát, sok helyen még körös-kavics burkolat sincsen. A mérnöki hivatal igyekezett minél több utcát tűrhető állapotba hozni, de ennek például tavaly is az lett a következménye, hogy az előirányzatot nagy mértékben tullepte. Most

azt vették észre a városházán, hogy ebben az évben teljesen korlátozva vannak a legszükségesebb utmunkálatok teljesítésében is. Természetesen ez bonyodalmat, sőt összeütközést okozott a tanácsban. Meghagyták a főmérnöknek, hogy a szükséges munkálatokat előre jelentse be, különben a költségeket nem ellenjegyzik s a főszámvevő nem liquidálja. Jelenleg a nagy értéket képviselő járvány kórháznál kellene javítási munkálatokat végezni, azonban előbb felhívta a tanács a főszámvevőt, mutassa ki, van-e reá fedezet.

* Nagyvárad-i iskolás fluk a millenniumi kiállításon. Már a mult hónapban megemlékeztünk a nagyvárad-i tanítói kör azon életrevaló tervéről, hogy a nagyvárad-i községi fiúiskolák növendékei közül a polgári és elemiiskolából egy csapat jóra való növendékeket a kiállítás és a székesfőváros megtekintésére fölvezetni szándékozik. A tanítói kör ezen tervét most a millenniumi gyermekünnepeket rendező bizottság karolta föl s a 30—40 tanuló fölutazási költségeinek egybegyűjtésére gyűjtő-iveket bocsátott ki. Midőn a gyűjtőbizottság ezen törekvését ismételve figyelmébe ajánljuk a nagyközségnek, fölkerjük egyszersmint, hogy amennyiben a nemes czérra való adakozásnak ezen módját czélszerűnek találná, kegyeskedjék adományait egyenesen lapunk szerkesztőségéhez intézni s mi azt készséggel nyugtázva rendeltetési helyére juttatjuk. A felutazás és visszajövetel, valamint három napi ott időzés költségei egy-egy gyermeknél 10 frtba kerülnek, a csoporthoz ugy tanulókat, mint felnőtteket — korlátolt számban — csatlakozhatnak ugyanezen költségek mellett. Jelentkezéseket Réz Mihály felügyelő-igazgatónál kell előjegyeztetni.

* Kardpárbaj. Tegnap d. e. G. S. nagyvárad-i kereskedő és N. I. budapesti bankhivatalnok között véres kardpárbaj folyt le. G. S. fején sebesült meg súlyosan. Párbaj után a felek kibékültek.

* Utazási kedvezmény, tanítók, tanító-nők és óvónők részére. Az ezredéves országos kiállítás igazgatósága közelebből kiadott intézkedésével köriratban értesítette a kir. tanfelügyelőségeket, hogy az államvasutak vonalain díjmentes utazásra jogosító igazolványok megadását a 400 frtnál nem nagyobb javadalmazással bíró tanítók, tanító-nők és óvónőkre is kiterjesztette és tudatta egyszersmint, miszerint az ez iránti kérvények az illetők jogosultságának elbírálása végett, hogy tudniillik a kérvényező a díjmentes, vagy kedvezményes utazás előnye illeti-e meg, ezentul a kir. tanfelügyelőséghez nyújtandók be s annak véleményezésével terjesztendők fel.

* Rendőr kapitány előtt. Kicsi alig öt éves fiucska állt a rendőrség előtt. Ugy találtak kint a mezőn, elhagyta édes anyja, akinek legfőbb kötelessége lett volna, minden nélkülűzés és önfeláldozás között nevelni. A deres haju rendőr kapitány félreteresi a komor hivatalos hangot s jóságos arccal végig nézi a kis senki fiát és szeretet teljesen kérdé:

— Hogy hívnak fiacska.
— Pajkónak.
— Hát azt a te rosz mamádat, aki elhagyott, aki nem szeret tégedet.
— Az én mamám nem jász, az én mamám ó, ajanyos, ó ha megnövök, veszek is neki sok mindent . . . aztán elpityeredett, a kis ártatlan s anyját óhajtotta látni s azok a pergő igaz gyöngyök azt bizonyították, hogy nincs igazabb, őszintébb szeretet, a gyermeki szeretetnél.

* Új téglagyárak. Az építkezések pár év alatt nagy arányokat öltöttek Nagyváradon. Alig van utca, hol néhány új házat nem emeltek volna. A téglagyárak is szaporodtak a rohamos építkezésekkel. A Köblös-féle tégláégető az olasz nagy-temető mellett még meg sem kezdte üzemét, újabb két új tégláégető felállítás van tárgyalás alatt. A l. sz. káptalan az ősi pusztán állít fel tégláégető kemenczét, Reteg István p.-szőlősi lakos pedig a p.-szőlősi határban rendez be téglagyárat. Mindkét tégláégetőre nézve június hó 13-án tartják meg a hivatalos helyszíni szemlét.

* Czivakodó házaspár. Nem tud békeességben élni Kis Gábor jómódu paraszt gazda a

feleségével. Egy évi házasságuk után már olyan differenciák merültek fel közöttük, hogy az asszony válópert indított a férje ellen. Ügyüket tegnap tárgyalta a kir. törvényszék. Tárgyalás után együtt jöttek ki a házastársak a törvényszéktől, s mikor a Széchenyi-térre értek Kis Gábor visszafordult az asszonyhoz és a botjával úgy agyba-főbe verte, hogy az sirva szaladt a rendőrséghez feljelenteni gyöngéd férjét.

* **Gyilkos villám.** Körömczbányáról írják: Három nap óta iszonyu zivatarok tombolnak völgyeinkben és hegyeinkben. Mult csütörtök és pénteken a zivatar jégesővel volt összekötve s a gyümölcsfákon, a kiültetett plántákon s a lejtős burgonyaföldeken nagy kárt okozott. Szombaton délután egy óránál tovább szünet nélkül villámlott és dörgött az ég; Jánoshegyen egy férfit és két nőt, kik az erdőből hazafelé siettek s a szomszéd Kunosvágáson egy férfit, ki a városból ment haza, a villám agyonütött.

Bizonyítvány. Alulírott ezennel bizonyítom, miszerint a J. B. Purger czégnél Grödenben (Tírol) plébániai templomom számára küldött Rózsa-füzér Királynéja szobor az izlésnek teljesen megfelel, szépségben meglepő és szolid kiállítású; a melyért is midőn köszönetemet, és mint a magam mint hieim legfőbb megelégedését kifejezném, egyúttal ezen czéget mindenkinek a legjobb lelkiismerettel ajánlhatom. Kelt Ny.-Rudnó, (Nyitramegye) 1894. évi augusztus hó 31-én. Vetzél Sándor plébános.

5

A HÉTRŐL.

— A Hunyadi-malom szerencsésen kilábolt a bajból. A Hunyadi névnek mégis nagy varázsa van.

— Ühüm! Csak ne legyen ötven krajezáros!

Az utóbb lezajlott uzsorapör tárgyalása közben vádlott fölhozza védelmére, hogy ő nem károsított meg senkit, mivel az áldozatok tudták, mit cselekesznek; és utóvégre is okultak.

— Elég drágán! veti oda a bíró.

— Az élettapasztalatot nem lehet elég drágán megfizetni. Tudja ezt maga, a tekintetes lörvényszék is...

E szóra a bírák összenéztek, hogy kit is illet voltaképpen az a megjegyzés?

Jogi vizsgálatokból.

— Mi az uratlan jószág?

— Mindaz, aminek az idő szerint nincs tulajdonosa.

— Büntethető-e az, aki egy uratlan jószágot birtokba vesz?

— Nem!

— De nézze csak! Büntetendő cselekményt követ-e el az, aki egy kerékpározó nőnek ellopja a biciklijét?

— Nem!

— ??? Miért.

— Mert az ily kerékpár uratlan jószág.

Nemzet gazdaságtanból.

— Mi a különbség tőke s munka között?

— Vegyük például...

— Soh' se példálózék!

— ?? Ha tanár ur nekem 10 frtot kölcsön adna, ez volna a tőke; de ha aztán vissza akarná kapni a pénzt, ez nagy munkába kerülne.

A budapesti ünnepekre utazik egy éltesebb hölgy, aki a helybeli pályaudvaron iszonyuan rikoctoz a kalauz után.

— Mi tetszik?

— Ugyan kérje meg valamelyikét a hölgyek közül, cseréljen velem helyet; én nem tudok háttal ülni a mozdonyon.

— Azt nem szabad tennem, nagysága; mondja a kalauz. De tessék a mozdonyvezetőnek egy jó szót szólani, talán megfordítja a mozdonyt.

A rózsaevad idején.

— Mit gondolna ön, Irma kisasszony, ha oda adnám magának ezt a szép rózsát? mondja egy gavallér az egyik színésznőnek, a ki már tulvan az élet tavaszán.

— Azt gondolnám, hogy a rózsá a szerelem jelképe.

— Lássá, kisasszony; ezért nem is adom magának.

X. tanár rettenetesen szórakozott, de a vizsgálatokon a minap önmagán is tul tett.

Nagyot tüszentett.

— Tanár ur bizonyosan meghütötte magát; kérdi részvétellel az egyik vendég.

— Nem én!

— Hogyan van tehát, hogy oly nagyot prűszentett?

— Hát tüszentettem?

— Ejnye; pedig tulajdonképpen ásítani volna kedvem.

Árpád a vizsgálatok előtt regényt olvas a kertben, kényelmesen elterülve a függő ágyban.

— Te Árpád, mi lesz belőled? kérdi az alya. Egész nap a függő hálóban vagy s regényeket bujkálsz, ahelyett, hogy tanulnál. Igazán, nem érdemled meg, hogy a föld a hátán hordozzon!

— Éppen azért fekszem a függő hálóban.

Az előlegezett kánikulai melegben csak sört iszik egy politizáló kompánia.

— Kivánesi vagyok, mint szól Tisza Kálmán a kvóta emeléséhez?

— Majd meghallod nem sokára.

— Majd megmondom én azt jobban, mint a vén generális; mondja egy ismeretes ellenzéki.

— No hát halljuk!

Azt fogja mondani, amit mi mondunk erről a sörrel. Ezt is német-cseh csinálja, mint a kvótát, de magyar ember fizeti. Azért nem kellene sört inni.

— Kedves orvos ur! ismerem alapos tudományát s kiváló tapasztalatait, mondja csak kérem, mit csinál ön, ha erős náthája van?

— Tűszentek nagysám.

A három Kázmért rostálják egy kávéházban. — Három Kázmér egy estére sok; háromra még sokabb.

— Ugyan hogy volna az sok. Hanem egy Bánffy, az már egész Magyarországnak sok.

A Püspök-fürdő árnyékos sétányain járnak kelnek a fiatalok.

— Ella kisasszony, itt árok következik — nyujtsa csak nekem a kezét.

Ella elpirul és visszafordul.

— Mama! Berki ur arra kér, nyujtsam neki a kezemet. Add ránk áldásodat.

A többit tessék lapunk eljegyzései között olvasni.

Figaró.

Iskolai vizsgálatok.

Az olaszii rom. kath. elemi iskolában tegnap folytatták a vizsgálatokat a 3-ik és az 1-ső osztályban. A felmutatott fényes eredmény méltán sorakozik a megelőző nap kiváló sikereihez. Dicséret és elismerés illeti az osztálytanítókat, a kik fáradságot nem ismerő buzgalommal szorgoskodtak egész éven át. A ki ismeri az elemi iskolák alapvető fontosságát; a ki tudja, hogy jóformán az elemi oktatástól függ minden a nemzedékek szellemi fejlődésében és hogy a középiskolák tehetetlenül állanak s erőtlenek, ha tanulók hiányos elemi oktatásban részesültek; csak az tudhatja érde-

mileg méltányolni tanítóink sikeres működését. Hát még, ha mi katolikusok azt is hozzáveszszük, hogy e haladás a mi katolikus iskolánkban lett felmutatva, éppen akkor, mikor a legmagasabb helyről hivatalos harcot visznek a vallásos iskolák ellen! Köszönjük a katolikus tanító uraknak apostoli működését. Tartsa őket sokáig az Isten! Ma jobban érezzük, mint tán más időben, mily nagy szolgálatot nyujtanak ők az egyháznak és az államnak. Fájdalom, hogy számukra több a tövis a földön, mint a rózsá, több a közöny, mint a hála: adjon hát némi megnyugtatóst nekik ez a szívből jövő nyilvános elismerés. Amig ilyen tanítói lesznek az egyháznak, nincs miért félnie a legnagyobb megpróbáltatások közt sem. És a katolikusok meg lehetnek vigasztalódva abban a biztos reményben, hogy iskoláik jó hirneve és működése biztosítva van tanítóink által a jövőre.

A nagyvárad-ujvárosi rom. kath. elemi fiú-iskolában az évrő vizsgálatok a következő napokon lesznek. Az I. osztályban június hó 10-én (szerdán) délelőtt 9 órakor kezdődik. A II. osztályban folyó hó 11-én (csütörtökön) délelőtt 9 órakor kezdődik. A III. osztályban folyó hó 12-én (pénteken) délelőtt 8 órakor kezdődik. A IV. osztályban folyó hó 13-án (szombaton) délelőtt 8 órakor kezdődik.

Mely vizsgálatokra a t. szülöket s érdeklődő tanügybarátokat tisztelettel meghívja

Az igazgatóság.

A községi iskolaszék 45—29. számú határozatából folyólag az idei záró vizsgálatok határidejéül:

I. az olaszii elemi leányiskola I. osztályára nézve a folyó év június hó 15-ik,

II. az újvárosi elemi leányiskola I. osztályára nézve a f. év június hó 16-ik,

III. a váraljai elemi leányiskola I. osztályára nézve a folyó évi június hó 17-ik napjait ezennel kitűzvé: erről az érdekelt szülöket és gyámokat oly hozzáadással értesitem, hogy a vizsgálatok az illető iskolai helyiségekben a kitűzött napokon mindenkor délelőtt 1/2 8 órakor fognak megkezdeni.

Nagyvárad, 1896. június hó 5-én.

Ragány János,
elnök.

Kereskedők országos kongresszusa.

Felhívás.

Nagyvárad és Biharmegye kereskedőihez.

Folyó évi június hó 15., 16., és 17-ik napjain Budapesten országos kereskedelmi kongresszus fog tartatni.

E kongresszus napirendjére következő fontos kérdések vannak kitűzve:

1. A Magyarország és Ausztria között köntendő új kereskedelmi és vámszerződésbe a magyar kereskedelem érdekében minő határozmányok felvétele volna kívánatos.

2. Az »Osztrák-magyar bank« kiváltságának meghosszabbítása alkalmával a magyar kereskedelem érdekében minő határozmányok felvétele volna kívánatos.

3. Minő intézkedések által volna a kereskedőknek és kereskedelmi alkalmazottaknak agg korokban való ellátása biztosítható?

4. Minő gyakorlati intézkedések volnának a magyar ipar állandó pártolása érdekében, különösen a kereskedelem terén, hatályosan megtekinthetők?

5. Kívánatos-e s ha igen minő irányban a kereskedelmi és iparkamarákról szóló törvény (1868. VI. t.-cz.) módosítása?

6. A hiteltörvénykezés terén minő reformok létesítése mutatkozik kívánatosnak?

7. Kívánatos-e a főváros és vidék fennálló kereskedelmi testületeinek képviselőik összejövetele után való központi szervezése?

8. Minő intézkedések által volna a kereskedelmi szakoktatás és önképzés hazánkban a leghathatósabbban előmozdítható?

9. Minő intézkedések által volna a fogyasztási adók beszédési módja a hazai kereskedelem szabadabb mozgása érdekében megváltoztatható?

10. Kivánatos-e és minő irányban a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény revíziója?

11. Kivánatos-e és minő irányban a házaló és vándoripar ügyének rendezése?

12. Minő intézkedések által volna a cég bejegyzési kötelezettség pontosabb teljesítése és a cégválasztás elvének szigorubb megvalósítása különös tekintettel a rövidített nevek mögött rejtőző álcézekre biztosítható?

13. Minő reformok volnának a hazai kereskedelem érdekében a III. osztályú kereseti adónál létesítendő?

14. Kivánatos-e, hogy a 10 forint alóli számlák részére bélyegmentesség adassék?

15. Kivánatos-e, hogy a fogyasztási szövetkezetek egy része külön kedvezményekben ne részesíthessenek, másrészt nem tagokkal üzleteket ne köthessenek?

Mind megannyi fontos, a kereskedelem érdekeit mélyen érintő kérdések.

Czél szerű lenne, hogy mindazon kereskedő, ki magában hivatást és képességet érez, e nagyfotosságu kérdések megvalósításához s a helyes irány kijelöléséhez tehetsége szerint hozzájárulni ezen országos kereskedelmi kongresszusról el ne maradjon.

A kongresszust előkészítő bizottság — Budapest V. mérleg-utca 13. I. emelet a kereskedelmi kongresszus teljes sikerének biztosítása érdekében kieszközölte, hogy a vidékről felrándulók kedvezményben részesüljenek.

A kongresszusi tagok ugyanis a vasuton I. osztályban II-od osztályú, a II. osztályban III-ad osztályú s a III. osztályban fél II-od osztályú menetjeggyel utazhatnak, mire vonatkozólag a kellő időben jelentkezők az igazolványokat idejében meg is kapják.

Ezen utazási kedvezményen kívül, a kiállítás területére való belépéshez czéjából kapnak 1 forintért egy 5 jegyből álló füzetet.

Kötelesek azonban a kongresszuson részt vevők 5 korona vagyis 2 frt 50 krt a jelentkezés alkalmával lefizetni.

Felhívjuk ennél fogva Nagyváradi város és Biharvármegye azon kereskedőit, kik a fenti kedvezmények igénybevétele mellett a folyó évi magyar országos kereskedelmi kongresszuson résztvenni óhajtanak, hogy ezen szándékukat 2 frt 50 kr. lefizetése vagy beküldése mellett legkésőbb folyó hó 10-ik napjáig bezárólag társulatunk pénztárosa tekintetes Grunwald Henrik úrnál jelentkezni sziveskedjenek, hogy e záros határnapon még a tagsági díjakat a kongresszusi előkészítő bizottságnak a »Budapesti Bankgyesület« címére (V. fürdő-utca.) beküldhetvén, az igazolványok és kiállítási füzetek idejében beküldethessenek.

Nagyváradi, 1896. június 5-én.

A »Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok« elnöksége:

Reizmann Mór,
elnök.

Váradi Mór,
titkár.

EGYESÜLET.

A kath. kör választmányi ülése.

Érdekes és sok tekintetben fontos ülést tartott tegnap délután a kath. kör választmányja. Itt is kiemelünk a gyűlés határozatai közül kettőt, mindkettő annak a bizonyossága, hogy e még aránylag fiatal körben van elevenség és van érzék a kath. ügyek iránt. Egyik a kath. kongresszuson való részvétel, másik a millennium megünneplése.

Jelen voltak: Palotay László, Denes János, Bereczky Géza, Gyalokay János, Gálbory Sámuel, Nozák Rudolf, Karger Sándor, Grám Szylveszter, Stark Gyula, Fetszer Antal, Böszörményi Géza, Vucskics Gyula, Schweiger Rudolf.

Palotay László, egyházi elnök előterjeszti

az országos kath. kongresszus előkészítő bizottságának felhívását, melyben kéri, hogy a kongresszuson a váradi kath. kör is képviseltesse magát. Felolvastatja egyúttal a világi elnök, *Balhyányi József* gróf levelét, melyben kifejezést ad a gróf abbéli reményének, hogy a kör képviselve lesz a gyűlésen. A választmány egyhangú lelkesedéssel tette magáévá az az eszmét. Elhatározta, hogy felszólítja hírlapilag a kör tagjait, hogy minél számosabban csatlakozzanak a küldöttséghez, mely ott a kört képviselni fogja. A jelenlevők közül négyen mindjárt be is jelentették, hogy felmennek a kongresszusra.

Ami a Részvétel módozatait, előveit és a jelentkezést illeti, utalunk lapunk külön czikkére, melyet más helyen talál az olvasó.

Bejelenti továbbá az elnök, hogy ő és Andrassy János apát kanonok könyvtárból a szépirodalmi munkákat átengedik a kör könyvtárának. Két ajánlat is érkezett a körhöz. A könyvjegyzék megvizsgálására háromtagu bizottságot küldött ki s utasította azt, hogy a jövő gyűlésre javaslatot tegyen.

Palotay László elnök jelenti, hogy már csaknem kész van a *második tekepálya s annak építési költségeit ő maga fogja fedezni* — amit természetesen nagy örömmel vett tudomásul a kör választmányja s jegyzőkönyvileg mond érte köszönetet.

A *házi ügyek* kapcsán elhatározta a választmány, hogy a nyári helyiségbe kártya asztalokat vittek le, hogy a kugli mellett is lehessen kártyázni.

Ugyancsak az elnök indítványára elhatározta a választmány, hogy *millenniumi ünnepélyt nyári mulatsággal egybekötve* fog rendezni s bizottságot küldött ki az ünnepély rendezésére.

Végül *Gálbory Sámuel* szívélyes szavakkal üdvözlö az egyházi alelnököt, *Dencs Jánost*, kit a felség és a bibornok kegye tiszteletbeli kanonokká tett. A választmány örvendező lelkesedéssel járult a szívélyes óvációhoz.

Uj egyesület. Biharvármegye Szent-Lázár községében egy temetkezési egyesület alakult s alapszabályait a napokban terjesztik be az alispáni hivatalhoz. Elnökké: S i m o n Lőrincz Szent-Lázári polgárt választották meg.

SZINHÁZ.

A három Kázmér.

(Irtá: Beöthy László, a nváradi szinkörben először színre került 896. június 6-án.)

Telt ház előtt, jó előadással került színre Beöthy László premiérje. Ami magát a darabot illeti arról nagyon sok jót nem igen mondhatunk. **Mulatságos** jelenetekben, szelleme s egy egész csapat komikus alakban bővelkedik ugyan, de mindez nem ad neki irodalmi értéket, mert hiányzik belőle az eredetiség. Minden alakja, minden egyes jelenete olyan, mint valami többször felmelegített főzelék. «nem új, nem eredeti s a bonyodalom is oly közönséges, oly kezdetleges, hogy az ember önként csodálkozni kezd, hogy hogyan érhet meg e darab oly sok előadást fővárosunkban. Egyedüli érdeme az irónak, hogy viczei nem durvák, — bár ezt az érdemet részben lerontják a második felvonásbeli nagyon, sőt túl frivol társalgási modor s túl merész szellemeskedések. De eltekintve attól, hogy irodalmilag nem a legmagasabb színvonalon áll, ajánlhatjuk megtekintésre, mert nagyon mulató s egy bohózatnál talán nem is várhat az ember egyébb rendeltetést. A szereplők általában kifogástalanok voltak s különösen **Áldor Juliskát** és **Turcsányi Olgát** illeti meg első sorban a dicséret. **Rózsahegy**i, **Szentgyörgyi**, **Janovits** és **Szatmáry** ügyes, alakítást produkáltak **Vendrei**-vel egyetemben, bár ez utolsó, nagyon sok kívánnivalót hagyott fenn. **Megyeri Dezsőt** felesleges dicsérni, ismeri már őt minden oldalról a váradi közönség, s a tegnapi, legjobb alakításai közzé tartozott. Azonban szerfölött csodálkozunk, hogy a huszár kapitány szerepét **Leóvey**-nek adták, igazán visszatartó volt, pedig hát kicsinysege daczára, erre a szerepre is lehetnek volna tekintettel. **Klenovics**, csinos hadnagy volt s kis szerepét, jól fogta fel.

(Ifj. M. J.)

Hírek a szinkörből. Ma délután Ligeti József régi jó népszínműve a »Vén bakancsos és fia a huszár« kerül színre, a vén bakában Szentgyörgyivel, kinek ez híres szerepe. Este a »3 Kázmér« ismétlik meg. Hétfőn: Jun. 8-ikán Ó felsége I. Ferencz József dicsőségesen uralkodó királyunk megkoronáztatása évfordulóján: Millenniumi diszélőadás lesz. Műsor. I. Ünnepi nyitány. II. Szigetvári vértanúk, Jókai Mór drámájának első fölvonása. III. Történelmi néma képek. 1. Hódolat a folségnek. 2. a) Szt. István királyá koronáztatása. b) Imre herceg megkereszteltetése. 3. a) Szt. László párviadala Ákos kún főnökkel, b) Szt. László fővezérré választása a keresztes vitézek által. IV. Hunyady László, Erkel Ferencz nagy operájának első felvonása. Kedden: Egy régi szép romantikus darabot elevenítenek föl, »A párisi vak leányt« melyben Saint Germaint a híres francia varázsló, csoda-orvost E. Kovács Gyula játssza. **Ronainak** volt ez híres szerepe valamikor. Szerda: **Romeo és Julia**. Csütörtök: **3 Kázmér**. Péntek: **Pillangó csata**; itt először. Szombat: **Szultán**. Vasárnap: **Ingyenélők**.

Játékrend a magy. kir. operaházban 1896. június 8-tól 14-ig; hétfő, jun. 8. István király, Diszélőadás, Főszereplők: Vasquez Italia, Ábrányiné, Takáts, Perotti, Broulik, Beck, kedd, jun. 9-én A Bibliás ember. — Csütörtök, jun. 11-én Bánk bán, főszereplők: Bianchi Bianca, D. Handel Berta, Prévost, Takáts, Beck, Ney. — Szombat, jun. 13-án A walkúr, Sedlmayr k. a. mint vendég először, Hilgermann Laura, Broulik, Szendrői, Ney főszereplőkkel. Vasárnap, jun. 14-én A sevillai borbély. A babatündér, Bianchi Bianca, Takáts Arányi főszereplőkkel.

Igazságszolgáltatás.

Tolvaj koldusok. Egy csomó szedettvetett rongyos koldus ember töltötte meg tegnap a királyi törvényszék tárgyaló termét. Olyan szánalmas kinézésük volt, úgy együtt a nyomorultaknak. Az egyik vak, a másik béna, összesen egy szomorukép, a mely őszinte részvétet keltene a szemlélőben, ha nem tudná, hogy azok a nyomorult emberek az utolsóig elvetemült tolvajok. **Piroska Ferencz** és társai a banda czime, ilyen néven szerepelnek a törvényszék előtt is, a mely elé most vagy 24 rendbeli lopás miatt kerültek. Ügyükben a törvényszék nem tarthatta meg a végtárgyalást mert a szabadiábon levő tolvajok mindenikének nem tudták kézbesíteni az idézést. **Piroska Ferencz** és társai lopás büntetésében a törvényszék elhalasztotta a végtárgyalást bizonytalan időre.

Csaló házaspár. Bepelerle Semendi Jánost Mezey Albert valami adósságért, a mit még örökségül hagyott rá valamelyik rokona. A szegény oláh embert nagyon bántotta a dolog, nagy számu családja ott van a nyakán és most még megfosztják kis vagyonától is. Egyet gondolt átiratta a feleségére a birtokokat, gondolván, hogy így, majd csak kikerüli valahogyan a fizetést. Mezey Albert azonban feljelentette őket az ügyésznél csalás miatt. Tegnap került a királyi törvényszék elé az ügy, hol Semendi János azzal védekezett, hogy a felesége hozománya volt a birtok, azért iratta rá. Védekezését a törvényszék nem fogadta el, hanem elítélte Semendi Jánost és feleségét csalás büntetése miatt 3 havi fogházra, 5—5 forint pénzbüntetésre és 1—1 évi hivatalvesztésre. Ítélet ellen a vádlottak és a királyi ügyész is felebbezett.

Elített büntársak. A nagyváradi királyi törvényszék tegnap tárgyalta Nagy József elnöklete alatt, nyilvános ülésben **Dudás Vaszali** és **Mihok György** bűnügyét. **Dudás** hivatalosan lefoglalt sertésének **Mihok** segítségével hamis járlatot készített és a sertést eladta. Ezért álltak a királyi törvényszék előtt, mely **Dudást** sikkasztás vétségében és közokirat hamisítás büntetésében mondotta ki bűnösnek és elítélte egy évi börtönre és 3 évi hivatal vesztésre, **Mihok Györgyöt** pedig ugyanebben való részesség miatt 1 havi fogházra.

Lapunk egyes számai a következő **Reklámokban kaphatók:**
Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishíd-fő,
Kutasi D. papírkereskedésben Uri-utca,
Pauker Dániel papírkereskedésben Kis-platz,
Reich Sándor vegyeskereskedésben Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésben Körös-utca,
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárúsi Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. május 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ³⁷ éjjel, személyvonat 11 ³³ d. e., 2 ³² d. u., 11 ⁰⁴ és 4 éjjel.	Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ²⁰ reggel, 3 ⁴² d. u., 1 ⁴ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁵ éjjel, vegyesvonat 1 ²³ d. u., személyv. 3 ³⁸ délután, 2 ⁰⁶ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁸ regg. személyvonat 10 ⁴⁴ éjjel, 11 ¹⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskó h felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴⁸ d. u.	Vaskóh - Belényes felől vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e., 9 ⁰⁰ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ³⁰ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felől vegyesvonat 8 ²⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 7. r., vegyesvonat 1 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felől vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este
Püspök- és Felix-fürdő 8 ³⁰ reggel, 4 ⁴⁵ d. u., 7 ²⁰ este, 6 ¹⁰ * reggel 2 ⁰⁵ * d. u. 9 ¹⁵ * este.	Püspök- és Felix-fürdő 10 ¹⁰ d. e., 6 ³⁰ este, 8 ⁵⁵ este, 8 ¹⁵ * reggel 3 ³⁷ * d. u., 10 ⁴⁴ * este.

* A csillaggal jelöltek csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

REGENY-CSARNOK.

Tom és én.

Írta: I. van Woude.

36

— Be fogom neked bizonyítani; szóltam végül merően oda szegezve tekintetemet mellénye egyik gombjára. Hagyj még itt néhány napig . . . amíg újból hó és fagy lesz; mondom neki, kifelé pillantva, hol a gyermek is észrevehette, hogy beáll az olvadás s eső.

Tom alig látszik szavaimat érteni, hanem összevont szemöldökkel mered ki az ablakon.

— Majd meglátom: mondja végül komoran.

Ez már annyi, akár a kész befejezés.

Én azonban még sem fonom karjaimat a nyaka köré, nem keresem az ajkát az enyémmel, mint azelőtt tettem volna. Mindamellett jól érzem, hogy befejezése nem jó önként, s hogy azt csak akarata ellenére, mintegy kényszerűségből adta.

Mert hát igaz is, mit csináljon nélkülem a Brinio-örökön?

Egyszerre hirtelen megfordul, megfogja kezemet és azzal az ő hűséges tekintetével belemélyed a szemembe, mintha szavakkal nem tudná eléggé kifejezni kérelmét.

Mily gyakran visszagondoltam később erre az órára!

Jól tudom, hogy joga van egy hálás szóra a gyöngédség valamely jelére és látszólag el is tőkélem magamat rá.

Nagyon hideg az a csók, amit neki adok, és ő is hidegen fogadja.

E pillanatban nem törődöm vele, vajjon meg van-e ő elégedve a hála ily nyilvánulásával. Nekem ezúttal elégséges az, hogy itt maradhatok . . . Mit is akarnék én többet?

Mialatt visszaülök a helyemre s egy körtét kezdek hámozni, jól érzem, hogy tekintete fűrkészőleg nyugszik rajtam.

— Elég legyen! mondja hirtelen metsző hangon. Tovább nem leszek terhedre.

Meglepetve és ijedten vetem föl tekintetemet. Arca sápadt a haragtól és szemei . . . Oh! ez a tekintet!

Mielőtt még jól megértettem volna fölindulását, Tom már fogta a kalapját és kirohant. Lépteit tompán hangzanak a lépcsőről hozzám. Sietve megyek az ablakhoz és mindenképpen iparkodom szememmel követni, de ő már eltűnt az esti szürkületben.

Szívem nyugtalanul dobog. Még soha se hallottam őt ily hangon beszélni . . . Az utóbbi időben egészen másnak ismertem; szinte alázatos volt, mintha csak érezné ama fogatékosságát, azt a minék hijával van . . .

Én meg úgy teszek, mintha ezen mulatnék, mintha mit sem törődtem vele; de a könyvben, amit előveszek, négyszer-öttször is elolvasom ugyan azt az egy helyet és még sem értem meg, amit olvasok. Őszintén be kell vallanom, hogy nagy kő esett le szívemről s fölélegzem, midőn ismét hallom a lépését az ajtó előtt.

Ezt azonban egy arcvonással sem áru-lom el.

Ő elkezdi csevegni, meg én is. Mindketten úgy teszünk, mintha mi sem történt volna, ott ülünk kedélyesen, és mégis oly merően egymás mellett, mint fivér s nővér. Ámde nekem itt lehet maradnom — ez a fődolog. Egyebet úgy sem kívánok.

II.

Beállott a megjósolt változás az időjárásban. Arra a csendre, mely eddig a méla téli természetesen honol, bekövetkezett a szél zugása közben a pattogó eső zaja, az ereszek csatornáinak zubogása, az olvadó hó lezuhanása a háztetőkről, melybe a jégsapok tömeges potyogása mint valami sor tüzelés vegyült az ágyudőrejbe.

Itt ülök az ablaknál és sovárgva kívánom, bárcsak itt lenne a Tom; nem ugyan gyöngéd szeretettel, sem heves szívdobogással, hanem — unalomból.

Már tegnap reggel, még mielőtt fölébredtem, elutazott rövidke levélben megüzenvén távozását.

»Ne várj reám holnap az este előtt, az ebéd után.

Tamás.

A két napot természetesen Adélnál töltöttem; most azonban mégis csak bérelt lakásunkon kell lennem, hogy őt bevárjam.

Mily iszonyuan unalmas az egyedüllét!

Olvasni sem akarok már. Ezek a regények ugyanis csak mindig a szerelem körül forognak mind, az pedig ostobaság.

Csak úgy zubog a zápor. A szél tüvölt, meg megrázza az ablakokat és aztán tovább tombol. Már majd nem besötétedett. Csak a kandalló tüze vet egyes szeszélyes fénycsávokat a butorokra s falakra, miközben a fogyó hold néha a foszlányokba szakgatkozó fellegek közül kikandikál és nagy világos foltot fest a szőnyegre.

Minék is ment az a Tom olyan korán? . . .

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A kir. palota alapkövetétele.

Budapest, jun. 6. (Saj. tud. távirata.) A lánczhidon ma ismét ezrével tódult át a közönség Buda várába, a királyi palota elé. Ma tették le ünnepélyesen a kir. palota alapkövét. A lánczid, mely az utóbbi napokban annyi ragyogó diszkocsit és diszruhát hordott megvénhedt vállain, ma ismét ingott-mozgott az átvándorló néptömegek és fogatok sulya alatt.

9 órakor már együtt voltak a hivatalos előkelőségek és a meghívottak. Amazok között a primás — a kormány tagjai, az udvarhoz tartozó méltóságok a közép sátorban, ezek a sátor két oldalán trübinökön. A kép ép oly színes, mint a kiállítás megnyitásán, csak hogy kicsiben. És az a változás van még, hogy a sok ragyogó diszruha között borongva tűnik fel itt is ott is egy-egy egyszerű gyászos fekete diszmagyar ruha.

A palota-örség negyed 10 órakor fegyverbe állt és dobpergéssel fogadta József főherceget,

ki fiával és menyével Augusztával jött. A dobpergés egymásután megújult, amint sorban ide érkeztek: Frigyes herceg és neje, Lajos Viktor, Kóburg Fülöp, ezeket mind a primás és a miniszterelnök fogadta.

A főhercegnők éppen úgy, mint az előkelőbb uri asszonyok, fekete ruhában jelentek meg.

Alig kezdte el a kir. palota órája a 10-et kongatni, kilépett ő felsége a palotából huszár tábornoki egyenruhában. Nyomában Lichtenstein herceg és Paar Ede gróf.

A király — a közönség éljenzése közben — bement a sátorba, kezét szoritott a főhercegekkel és főhercegnőkkel, aztán odafordult Bánffy miniszterelnökhöz, a ki hódolatteljesen üdvözölte s kérte, hogy tegye le a kir. palota alapkövét. A király jóváhagyó intésére előlépett Tarkovich miniszterelnökségi államtitkár s felolvasta az idevágó okmány-szöveget.

A király erre leült az asztalhoz és egy arany tollal aláírta az okmányt. Nyomban rá lepecsételték több rendes pénzdarabbal együtt egy bádogdobozba s leeresztették egy mélyedésbe, melyre a zárkövet tették.

A király ezüst kalapácsot vett a kezébe, háromszor ráütött a zárköre. Utána következtek: a primás, a miniszterelnök, Orczy országbíró, azután a főhercegek, a miniszterek s a többi notabilitások, köztük Schlauch biboros, Tisza Kálmán, Khuen-Héderváry horvát bán Csáky Albin gróf, Szilágyi Dezső stb.

A királynak ezután bemutatták az építési bizottság tagjait, akikkel néhány szót váltott, azután a főhercegekkel és főhercegnőkkel kezét fogva a közönség éljenzésében távozott.

A király megjegyzése.

Budapest, jun. 6. (Saját tud. táv.)

A kir. palota ma ünnepélyes alapkövetétele után, mikor a királynak az építőt bemutatták, — ő felsége odafordult a miniszterelnökhöz s csodálkozva kérdezte:

— Miért oly üresek a tribünök.

Bánffy zavartan felelt:

— Nem tudom Felső. Én minden jegyet kiadattam.

A király több szót nem vesztegetett a dologra, de a miniszterelnök nyomban vizsgálatot indított amiatt, hogy azok, akik jegyeket kaptak, se el nem jöttek, se vissza nem küldték a jegyeket.

A mai napon aztán úgy segítenek a bajon, hogy az ott áldogáló közönségnek legalább egy részét felengedik a tribünökre.

A királyné Budapesten.

Budapest, június 6. (Saját tud. táv.)

A király-asszony Mária Valéria herceg-asszony társaságában holnap jó a magyar székes fővárosba.

A szent korona.

Budapest, június 6. (Saját tud. távirata.)

A koronát megszámlálhatatlan népsokaság látogatja: megindító a hazafias érzés és áhitat eme nyilvánulása; sokan könnyezve nézik a magyar államiság eme zálogát. A politikai és társadalmi előkelőségek nagy számmal jönnek a korona szemlélésére, többek közt Firesák munkácsi g. kath. püspök volt ma itt papsága kíséretében; ott imádkozott a korona mellett.

Szlávy és Radvánszky koronaőrök felváltva őrizik a koronát egész nap.

Budapest, június 6. (Saját tud. távirata.) Az udvar részéről többen meglátogatták a Mátyas templomot; a külügyminiszter, a közös pénzügyminiszter, és a közös hadügyminiszter hosszabb ideig időztek a korona előtt.

Porosz polgári törvénykönyv.

Berlin, június 6. (Saj. tud. táv.) A polgári törvénykönyv tárgyalására kiküldött bizottságban a kath. cenzurpártnak sikerült több rendbeli módosítást keresztülvinnie; nevezetesen fölvétetett a javaslatba amaz intézkedés, hogy a szerzetes rendeknek vagy ezekhez hasonló kongregációknak tett adományozások elfogadása nincs függővé téve a kormány jóváhagyásától; továbbá a polg. házasság tárgyában sikerült a protestáns konzervatívokkal egyetértve az egyházi esketésnek teljes érvényt szerezni, az elválás dolgában pedig a cenzurpárt indítványára kimondotta a bizottság, hogy kölcsönös gyűlölség, vagy az egyik házasság elmebetegsége nem képezhet okot a válás kimondására.

Közgazdaság.

A községi hitel szövetkezetekről.

I.

Az államot alkotó elemek között a földművelő nép részestül legkevesebb támogatásban.

A nagy birtokok, a gyárak, az iparosok, a kereskedelem részint a velők működő nagy tőke támogatásával, részint az ismeretek és tudomány segítségével számtalan uton-módon gondoskodtak és gondoskodhattak érdekeik megvédéséről; s külön testületeik révén már sok olyan intézményt létesítettek, melyek védőbástyái mögött az egyesek tevékenysége helyes irányt, az összesnek érdeke pedig biztos védelmet nyert.

A földművelő nép az ő tájékozatlanságával teljesen magára hagyatott, boldoguljon a hogy tud!

Nem a közigazgatást, nem a bíraskodást értem, mert e téren tülön-tul gondoskodtak rólunk, de értem a földművelő nép közigazdasági helyzetét, melyben ma tehetetlenül vergődik, vezérítő eszme nélkül tesped s közeledik az elmerülés, a gazdasági tönk felé.

Allamunk legfőképpen földművelő állam, s mint ilyennek összes gondoskodásával első sorban a földművelő népet kellene támogatni.

Gondoskodnia kellene a gazdasági ismeretek helyes terjesztéséről, a gazda körök alakításáról, de legfőképpen azon eszközök és módokról, melyek a földművelő nép hitelviszonyait hivatják javítani.

A ki a nép pénzügyi viszonyait, s azokat a forrásokat ismeri, ahonnan a nép hitel, igényeit kielégítheti, csak az tudhatja igazán, mennyi kárt szenved a szegény földművelő csak azért, mert nem segítenek rajta azok, kik minden anyagi áldozat nélkül, kizárólag tudásuk s legfőképpen valami csekély fáradozással rajta segíthetnének.

Ha egy szegény embernek pár száz frtra van szüksége, amivel csekély gazdaságát fejleszteni tudná, azt elriasztja a magas kamatláb, amit tőle kérnek; ha pedig a pénzre elkerülhetetlenül szüksége van, akkor vagy a helybeli uzsorások körmei közé kerül, vagy a vidéki takarékpénztárak áldozatává lesz, mert elenyésző csekély még azon községek száma, ahol a hitelre szorult nép az önszegélyző kölcsön szövetkezetek áldásait élvezhetné.

Az önszegélyző hitelszövetkezetek között, feltétlenül hasznos csak az lehet, mely a nyereszkeskedés teljes kizárásával működik, mely a tagjaik között kifejlődő összetartás, és az együtt működésből kifolyó hasznos tevékenységgel sok más egyéb üdvös intézménynek válik melegágyává.

Ilyen szövetkezetek azok, melyek Raiffeisen rendszere szerint alakultak.

A Raiffeisen féle szövetkezetek fő alapelve az, hogy a tagok által befizetett tőke után azok tulajdonosai osztalékul magasabb kamatot nem kaphatnak, mint a menyitit a kölcsön után a tagok fizetnek.

Ezen elv keresztül vitelével a tőke nyereszkedése teljesen kizárható, s a hitelre szorultak a lehető legméltányosabb segítségben részesülnek. Az ilyen szövetkezetek migeგრээрéről a szegény népnek is alkalmat adnak megtakarított filléreinek gyümölcsöző elhelyezésére, másrészt, azon felemelő helyzetbe juttatják, hogy a maga baján otthon, ön erejéből és a leghumánusabban segíthet. Sz. S.

Terményértékesítés.

Budapest, június 6.	
B u z a tavaszra, bácskai	6.61
» tavaszra, északi	6.62
» szeptember-októberre, bácskai	0.—
» szept.-okt.-re északi	0.—
R o z s tavaszra, bácskai	0.—
R o z s tavaszra, északi	0.—
T e n g e r i június-júliusra, bácskai	0.—
» jun.-jul.-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.20
» aug.-szept.re, északi	10.25

Bécs, június 6.	
B u z a tiszai	7.20—7.60
» bányási	6.95—7.40
» bácskai	0.—0.—
» szokványúru őszre	6.88—6.90
B u z a szokványúru tavaszra	6.75—6.85
R o z s tiszavidéki	0.6—6.03
» szokványúru őszre	—0—
» szokványúru tavaszra	6.01—6.03
T e n g e r i magyar	4.30—4.40
Z a b, magyar kereskedelmi	6.50—6.65

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. június 7.

Magyar aranyjárdék 4%	122.50
Magyar koronajárdék	98.75
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	124.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Honvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyeresemény sorsjegy-kölcsön	152.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	138.75
Osztrák járdék papírban	101.25
Osztrák járdék ezüstben	101.25
Osztrák járdék aranyban	122.50
Osztrák korona járdék	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	144.50
Osztrák magyar bankrészvény	97.—
Magyar hitelbank részvény	381.—
Osztrák hitelintézeti részvény	351.20
Osztrák-magyar államvasúti részvény	355.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.52
Német bírdalmi márka	58.72 1/2
London vista	120.05
Páris vista	47.70
20 márkás arany	11.76

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Vasárnap, 1896. június 7-én, a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével két előadás.

Délután 4 órakor félhelyárakkal:

A VÉN BAKANCSOS és fia a huszár.

Eredeti népszínmű dalokkal 3 szakaszban.

Közlete délután 4 órakor, vége 6-kor.

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal: másodikszor

A 3 KÁZMÉR.

Énekes bohózat 3 felvonásban.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, hétfőn, 1896. június hó 8-án

millenniumi diszeloadás!

Ő Felsége I. EERENCZ JÓZSEF dicsőségesen uralkodó királyunk megkoronáztatása évfordulóján.

I. Ünnepi nyitány. II. Szigetvári vértanúk. 1-ső felvonása.

III. Történelmi csoportjátok. IV. Hunyadi László. Nagy opera 1-ső felvonása.

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

Nagyvárad legegészségesebb nyári mulatóhelye.

A tavaszi idő beálltával tisztelettel ajánlom az üdülni, szórakozni vágyó s különösen a nyárlakkal nem bíró közönség szives figyelmébe a **Kalvaria-hegy alatt levő**, tiszta, üde hegyi levegőjű s ujonnan átalakított, árnyas

nyári mulatóhelyiségemet.

Igen kellemessé teszik a szórakozást közvetlen a vasut mentén fekvő helyiségemben a naponta sűrűn közlekedő vonatok.

Nagyvárad e közkedvelt, kellemes szórakozó helyén szerdán, pénteken és szombaton délután két, más napokon három jól gondozott, fedett

tekepálya

továbbá kellemetlen idő esetére tágas, díszesen elkészített

fedett terrasz és üvegezett terem

áll t. vendégeim rendelkezésére és kényelmére.

Jó cigányzene.

Minden pénteken rántott harcsa.

Ajánlom általánosan elismert és közkedvelt nyári mulatóhelyiségemet tisztességes társas-összejövetelekre, majálisokra, nyári táncestélyekre, menyekzők, névnap ünnepélyekre; az alkalmi ünnepek jó időben árnyas, szabad helyen, kedvezőtelően időben pedig a fedett üveg-teremben tarthatók.

Főtörökvésem, hogy izletes ételkel, tisztán kezelt, hamisítatlan homoki és hegyi boraimmal t. vendégeim meglegedését kiérdemeljem.

Pontos kiszolgálásról gondoskodom.

Karger Sándor,

nyári vendéglő tulajdonos.

Telefon összeköttetés.

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Kölcsön a valódi becsérték 1/4 részéig 20-50 év közti időre készpénzben. Birtokos felmondhat bármikor, pénzintézet nem mondhat fel. Csekély kamattal tőke is törlesztetik. Lebonyolítás 14 nap alatt.

Semmi előleges költség.

Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat, kataszterív. Cím:

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet.

Budapest, Váci-körút 39.

Legnagyobb Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában, egyedüli, mely hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosoktól 138 2-3 ajánlva van.

Biharmegyei takarékpénztár.

Hirdetmény.

A m kir. kormány által az 1895. évi LI. törv.-cikk alapján a milleniumi ünnepélyek emlékére Ő felsége Apostoli Királyunk mellképével ellátott és Árpád vezér honfoglalását ábrázoló **egy millió darab**

milleniumi emlékkoronák

verettek, melyek külön e célra készített tokokban

egy forint eladási ár mellett

kerülnek forgalomba és **intézetünk pénztáránál** kaphatók.

Elárusítóknak, valamint nagyobb megrendeléseknél **jutalékot** engedélyezünk. Nagyvárad, 1896. május 26-án.

Az igazgatóság.

Szabott ár!

NEUMANN M.

FÉRFI, FIU- ÉS GYERMEK-RUHA TELEPE

NAGYVÁRAD, KISHID-FŐ (LÉVAY-PALOTA).

Szabott ár!

TELEFON.

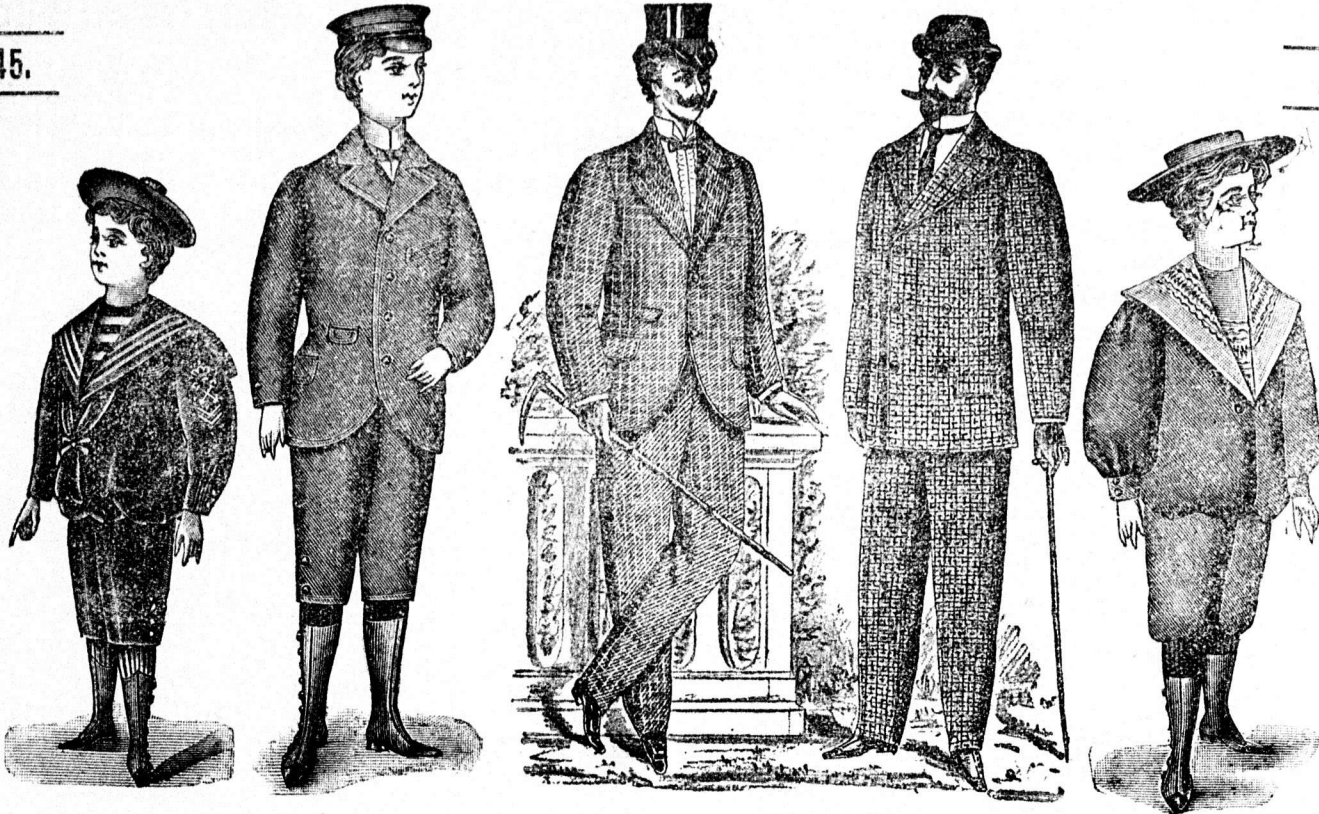
TELEFON.

Alapított 1845.

Alapított 1845.

Raktárak:

Arad,
Temesvár,
Ujvidek,
Pancsova,
Nisch,
Sofia,
Szerajevo,
Szilisztria,
Meran.

Raktárak:

Nagyvárad,
Debreczen,
Eszék,
Zágráb,
Fiume,
Leibach,
Trieszt,
Beeskerek,
Belgrád-

Központ: Bécs, Mariahilferstrasse, 35. — Bécs, Kärnthnerstrasse 31.

Budapest: Muzeum-körut 1.

Szabott ár!

Mérték utáni megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Szabott ár!

Szőlőtermelők figyelmébe!

A legjobb és legolcsóbb szőlőkötő anyag a

Brasíliai háncs

erősebb és szaporább a »Raffia háncs«-nál ára különként

30 krajczár.

A Peronospora elleni védekezésre ajánlok vegytiszta **rézgálicot** a legolcsóbb napi áron.

Vidéki megrendelések még azon nap pontosan elküldetnek.

Teljes tisztelettel

Janky Antal.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszser ellentáll az idő megporlásának, mert már több mint 25 év óta megőrizte fájdalomosillapító bedörz-ülésként alkalmazni kőszvenynél, csúznál, tagszaggatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsolésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyártója Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

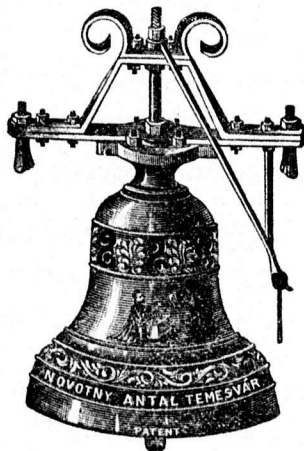
NOVOTNY

harang- és

ANTAL

érczöntődéje

ajánlja magát a t. cz. közönségnek és községeknek minden nagyságu harangok ujra, illetőleg új harangok és egész harangzatok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére, újabb modorra szerelve, több évi jótállás mellett, vertvas koronákkal, úgy, hogy az így felszerelt harangokat könnyen és többször lehet fordítani, miáltal a harang a megrepedéstől megóvatik

Különösen ajánlja az általa feltalált

többször kitüntetett, átlukasztott szabadalmazott

harangjait,

(243) 21-26

melyeknek hangosabb, tartósabb és mélyebb hangjuk van és így egy 200 kgrmos egy ily 260 kgrmu haranggal egyenlő. — Ajánlom továbbá régi harangok vertvas koronával való felszerelését, vertvas harang-állványokat, minden nagyságu óraharangokat. — 300 kgr. és azon aluli harangok mindig raktáron vannak.

Költségvetésekkel és képes árlapokkal díjmentesen és ingyen szolgálok.

NOVOTNY ANTAL, Temesvár, Gyárvaros.